

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

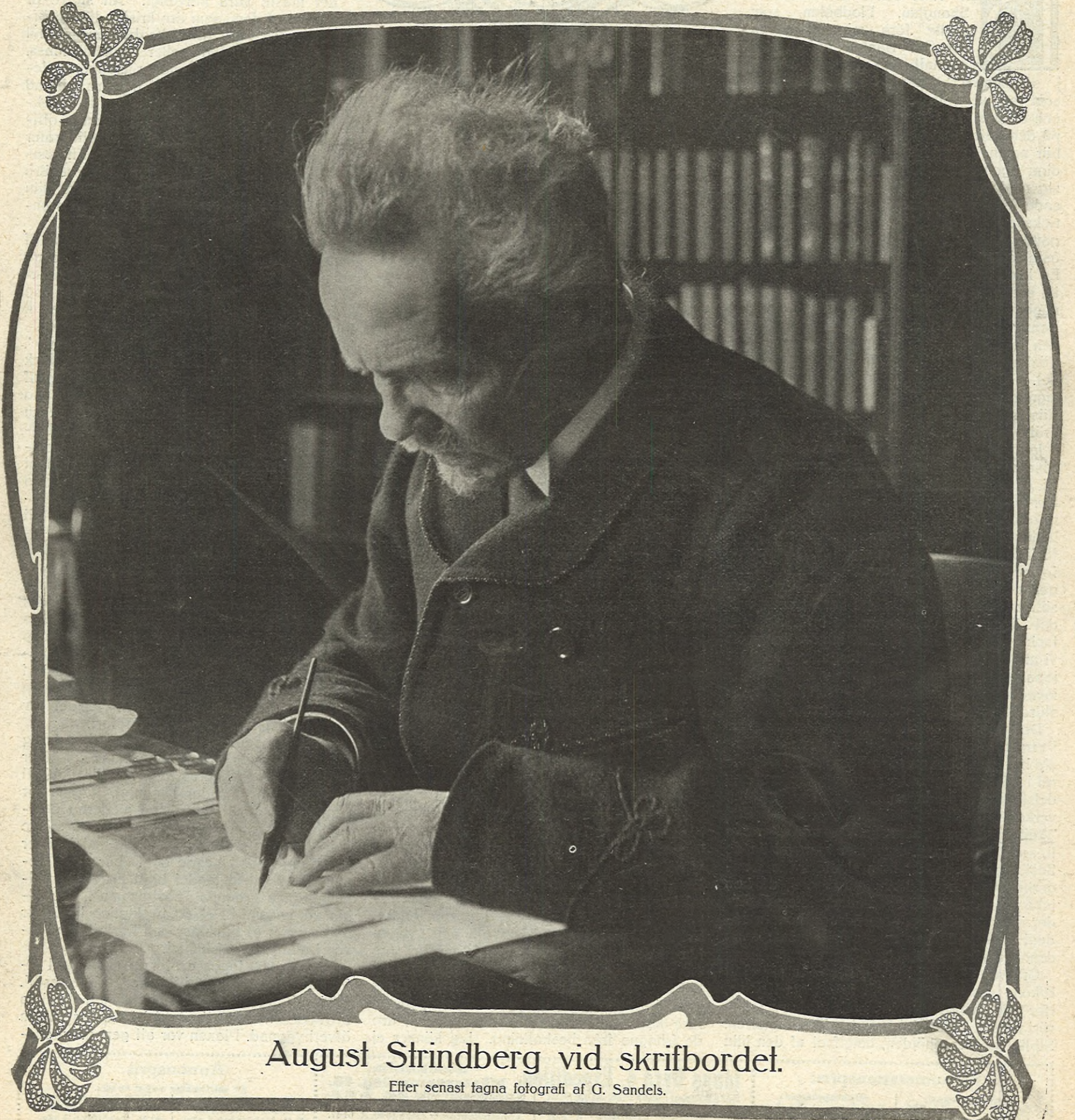
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 21 JANUARI 1912.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

August Strindberg vid skrifbordet.

Efter senast fagna fotografi af G. Sandels.

Iduns Jubileum- Artiklar

VÅR JUBILEUMSARTIKEL DENNA vecka har till författare sekreteraren i förbundet mellan Sveriges kristliga föreningar af unga män, doktor Karl Fries. Vid sina resor såsom representant vid K. F. U. M:s världsförbunds kongresser har han förvärfvat sig personlig kännedom om främmande världsdelar och ger i sin artikel en intressant inblick i de underbara

föreleelserna i fjärran Östern. Vi se där en hel ras vakna upp ur sin dyala och vi lära att det icke blott är modern industrialism och vetenskap den får från Europa utan äfven religion. Kristendomen gör nämligen snabba framsteg både i Kina och Japan och får särskild i det senare landet utbreda sig utan några hinder från myndigheternas sida.

DET VAR SENT EN KVÄLL I Shanghai. Flodbåten, som skulle föra min hustru och mig till Hankau, afgick vid midnatt, och vi voro på väg dit i rickshaws, dessa behändiga fordon, som se ut som en liten gigg med sufflett och dragas af en man. Vi färdades just fram på den gata, som ehuru den är ganska smal, bär namnet Broadway, då plötsligt två väldiga ögon stirrade emot oss. De närmade sig med svindlande fart. En automobil susade förbi och lämnade i sitt spår 3 eller 4 rickshaws krossade och deras dragare ligande sanslösa. Utan att akta på hvad den åstadkommit fortsatte bilen sin rasande färd. En läkaremissionär och några andra vänner till oss togo vård om de skadade och sökte i någon mån lugna de upprörda sinnena. Denna händelse synes mig åskådligt afbildad den beröring, som ägt rum mellan Östern och Västern under det senaste halfva århundradet. Östern lefde fram sitt lif i olympiskt lugn och önskade helst förblifva ostörd af Västerns brådkandande ifver, men dess lugn bröts obarmhärtigt och oemotståndligt.

Jag minns, hvad som yttrades vid Kristliga Studentvärldsförbundets konferens i Tokio af en son till "Morgonstillhetens land" — Korea — en man, som i egenskap af f. f. utrikesminister haft tillfälle att blicka in i förhållandena: "Den gamla Östern sof, våra förfäder menade, att deras uppgift var att fostra ett släkte, som tänkte gammalt, talade gammalt och handlade på ett föräldradt sätt, men ett nytt Österland har kommit, och det är ungt. Våra japanska bröder sofvo, tack vare sitt feodalsystem, mindre tungt än vi andra. De vaknade därför, när, såsom en japansk statsman en gång yttrade, kommandör Perry med en hårdhänt knackning störde århundradens ljufva drömmar."

Det var den 8 juli 1853, som kommandör Perry med några krigsfartyg gjorde sitt första besök vid Uruga nära Tokio och fordrade att i Förenade Staternas namn avsluta en handelsstraktat med Japan. Huru knackningen verkade, har lifligt skildrats i en bok kallad "Agitated Japan", som skänktes mig af greve Li, son till den man, som, mer klarsynt än de flesta, påyrkade, att man skulle träda i underhandling med utlänningarna och, då han icke vann gehör, på egen hand vidtog åtgärder i denna riktning, som ådrogo honom sådant hat, att han med sitt lif måste sona denna afvikelse från traditionen.

Grefve Li inbjöd oss att besöka sitt slott Hikone och där tala till folket om Kristus. Här fingo vi ett starkt intryck af, huru Japan rört på sig, sedan det fick den första knuffen. Slottet på bergshöjden, omgifvet af den lilla

ÖSTERN RÖR PÅ SIG.

staden, som sökt skydd under dessa murar, förflyttade oss midt in i den medeltid, som för Europa ligger 5 århundraden tillbaka, men i Japan knappast 5 årtionden. Men vi hade kommit hit på järnväg, och gatorna hade elektrisk belysning och massor af telefonledningar. Och där fanns en kristen församling med egen kyrka, grundad af en japansk läkare utan förmedling af någon europeisk missionär. Ännu 1873 funnos dock utefter vägarna i hela Japan anslag, som betecknade kristendomen såsom en förbjuden religion och utlofvade höga belöningar för angivelse af kristna.

Intrycken från vårt besök i Hikone kunna sägas vara typiska för Japan i det hela. Om jag betviflat, att Japan tillägnat sig frukterna af Västerlandets utveckling på det tekniska området, så var ett besök på konst- och industriutställningen i Tokio tillräckligt för att öfvertyga mig om, att man icke blott på ytligt sätt efterapat ett och annat, utan verkligen behäskar teknikens hjälpmedel och förmår att arbeta själfständigt. Om de militära resurser, som stå Japan till buds, hade hela världen tillfälle att öfvertyga sig under det senaste kriget med Ryssland, men att icke Japan för den krigiska utmärkelsen försummat folkbildningen och annan inre utveckling framgår däraf, att folkskolorna hafva mer än 5 miljoner elever i åldern 6—13 år, en siffra, som utgör 12 % af hela befolkningen. Motsvarande siffra hos oss uppgår icke fullt till 14 %. Ett hundratal högre flickskolor räknas ungefär 30,000 elever — för att blott nämna ett par siffror af dem, som angifva folkbildningens ståndpunkt.

Såsom mätare på kristendomens ställning i landet kan anföras ett uttalande af den nyligen afgångne statsministern, furst Katsura: "Kristna kyrkor finnas i alla större och de flesta mindre städer. Det finnes ett stort antal kristna tidningar och tidskrifter, som erhallå tillståndsbevis lika lätt som andra. Kristna skolor finnas öfver allt och nyligen har åt dem medgifvits samma förmåner, som åtnjutas af statens skolor. I många fall hafva kristna korporationer inregistrerats med rätt att besitta fast egenom och, då de icke hafva till syfte att vinna inkomst, äro de fritagna från beskattning. Jag känner ej

antalet bekännande kristna i Japan, men det måste vara betydligt. Än större är antalet af dem, som äro kristna till sin öfvertygelse. De äro icke begränsade till något visst stånd eller samhällsklass. Man finner dem bland riksdagens ledamöter, bland landets domare, bland universitetens professorer, bland redaktörer för dagliga tidningar, bland officerare i hären och flottan. Kristlig litteratur får spridas i de militära sjukhusen. Ett ganska stort antal af sköterskorna i dessa äro kristna. Åt Kristliga Föreningen af Unge Män medgafs rätt att verka bland soldaterna under kriget och därefter."

Om Japan endast behöfde en knackning af kommandör Perrys pansrade näfve för att vakna, så har Kina behöft upprepade hammarslag. Det, som verkat kraftigast, var nog kriget med Japan 1894—95. Det hade till följd, att en af vice-konungarna, Tjang-tjitung, skref en bok, kallad "Kinas enda hopp", som, försedd med förord af kejsaren, utgick i en miljon ex. och anvisade upptagandet af den västerländska kulturen såsom enda räddning för landet. Reformen följde nu blixtnabbt på hvarandra, till dess änkekejsarinnan 1898 satte en damm för den framvällande reformfloden och sköt kejsaren åt sidan. Hennes våldsamma försök att "kasta västerlänningarna i hafvet" genom boxarrörelsen 1900 misslyckades ända därefter, att detta år blef utgångspunkten för en ny reformrörelse, mera besinningsfull men också mera verksam. Sedan 1905 det gamla examensväsendet afskaffats, har Kina sändt sina unga söner i tiotusental till Japan och andra länder för att inhämta den västerländska bildningen. Tusentals skolor hafva vuxit upp i alla delar af landet. Väl är lärarepersonalen långt ifrån hvad den borde vara, såväl i fråga om kunskaper som karaktär, men man rör sig, och man vill framåt, och det går framåt med häpnadsväckande fart.

För 14 år sedan fanns det endast omkring 30 mil järnväg i Kina. Nu finns det öfver 700 mil, som trafikeras, och mer än dubbelt så lång sträcka under byggnad. Ännu för några år sedan funnos inga moderna postkontor. Nu finns det sådana i 3,500 större och mindre städer och deras antal växer snart sagt med hvarje dag. För 12 år sedan fanns i hela landet blott en daglig tidning, Kinas urgamla "postgumma". Nu utkomma ensamt i Peking 10 dagliga tidningar och massor af tidningar och tidskrifter utgivas i alla delar af landet.

Redan 1909 togos de första stegen till införande af ett konstitutionellt styrelsesätt. Då inrättades ett slags riksdagar för de olika provinserna med ett riksråd i Peking såsom öfverbyggnad. Planen var att genom en suc-

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 8.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.25
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Lösenr.	» 0.12	Lösenr.	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9808.	Stockholm, Expeditionen: Riks 1848. A. 6147.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 8660. A. 402.	Annonskontoret: Riks 1848. A. 6147.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 8659. Allm. 4804.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser	
25 öre efter text.	30 öre & textside.	debiteras 50 öre med	20 % förhöjning & särskild begärd plats.
20 % förhöjning & särskild begärd plats.		20 % förhöjning & särskild begärd plats.	

cessiv utveckling inom 10 år åstadkomma en verklig folkrepresentation, men denna utveckling har syns det framåtskrifvande yngre släktet alltför långsam och det för väl hända, att de, som haft makten i sin hand, icke varit fullt lojala i genomförandet af sina löften. Det är detta som framkallat den nu pågående revolutions-rörelsen, som bland sina ledande män räknar några af Kinas mest dugande förmågor, af hvilka många fått sina politiska ideal utbildade under vistelse i Amerika eller andra västerländska stater. Om än resultatet af denna rörelse torde blifva en kompromiss mellan ledarnas önskingar och hänsynen till de gamla traditionerna och folkets utprägladt konservativa läggning, så är dock visst, att många reformer komma att påskyndas och att vi stå vid begynnelsen till ett nytt Kina, som kommer att röra på sig ännu hastigare än som varit fallet under det senaste årtiondet.

Mest anmärkningsvärd af alla reformer är den, som afses utrotande af opium och som till mycket stor del genomförts på den korta tiden af omkring 4 år. En så kompetent kännare af förhållandena som professor Erik Nyström i Tai-juen-fu säger, att den areal af åkerjorden, som i Kina användts till opiumodling, under nämnda tid minskats med 80-90 %. Själff träffade jag vid en resa genom Shansi, den provins, där enligt det kinesiska ordstäfvet af 10 personer 11 voro opiumrökare, en mandarin, som var stadd på en expedition för att bestraffa sådana, som icke efterkommit påbudet om inskränkning af opiumodling. Med hänsynslös stränghet har detta utrotningskrig bedrivits. Till och med ämbetsmän i de högsta ställningar hafva bestraffats för användning af opium, och den ekonomiska uppoffring, som Kina underkastat sig för att befria nationen, beräknas under de senaste 3 åren till 520 miljoner kronor. Med sådan fakta för ögonen kan man af detta urgamla folk vänta en underbart kraftig utveckling äfven i framtiden. Det bör härvid icke förgätas, att det varit de kristna missionärerna, som först begynt agitationen emot opiet. På samma gång de i sina opieasylor upprättat tusental af lastens offer, hafva de med det skrifna och talade ordet påverkat den allmänna opinionen, häri kraftigt understödda af de omkring 300,000 kinesiska kristna, som tillhöra de protestantiska kyrkorna.

Den dag torde väl icke heller vara aflägsen, då deras energiska agitation emot den barbariska seden att förkrympa kvinnornas fötter skall hafva krönts med liknande framgång. I Kina, liksom i andra Österns länder hafva missionärerna varit banbrytare för höjandet af kvinnans ställning, i främsta rummet genom att anordna skolor för kvinnlig ungdom. Dessa räknade under förlidet år inom det egentliga Kina 16,071 elever. Betydelsen häraf kan man inse, endast då man känner huru fullständigt kvinnorna förr varit beröfvade hvarje tillfälle till förvärfvande af kunskaper.

I allt detta framträda nya krafter, ledda af ett vaknande medvetande om Kinas plats och uppgift i nationernas rad. Lifligt erinrar jag mig ett tal, som hölls af en man, hvars namn nyligen mötte min blick i tidningarna. Han sade, vändande sig till de europeiska deltagarna i den bankett, vid hvilken talet hölls: "Ni, engelsmän, ha tvingat på oss opiet. I hafven frångått oss Hongkong och WejhajWej och I hafven tillfogat oss många andra oförrätter, men I hafven också skänkt oss d:r Robert Morrison, den förste missio-

Till August Strindberg.

VINTERN GNISTRAR NU KRING
dina väggar,
isen skrapar skärgårdsö och kaj.
Det är långt till vår och hvita hägar,
långt till maj.

Själff du fram till vintergränsen hunnit,
kvällen skymmer, stigen yr igen,
men din själ, som flammat har och
brunnit,
brinner än.

Fårad syns du, ärrad efter såren,
men ditt ord har ännu blixstens form;
du är ännu jäsnings tiden, våren,
strid och storm.

Genom suset från din hårda piska
klang din diktnings svenska melodi,
när du gaf oss stockholmskärens
friska
poesi.

Såsom förr vi ännu tjasas ofta
af det språkets fria, djärfva fall.
Hvilka bilder! Huru starkt de dofta
haf och tall!

Ur de gula häfdepergamenten
tidsgestalter skar din hvassa knif.
Ömsom bonden, bispnen och regent
gaf du lif.

Allt hvad svenskhet nämns hos dig
finns samlat:
våra dygder, våra lytens sår.
När med rätt du slog och när du
famlat,
var du vår.

Från ditt hvita torn i stockholms-
gården
sjung ännu en nordans stränga
psalm!
Vi behöfva höra åskackorden
i vårt kvalm.

ERNST HÖGMAN.

nären, och många hans ädla efterföljare. I hafven gifvit oss en värdefull litteratur, skolor och läkaremission, och när vi väga det goda som vi fått mot det onda som vi lidit, så finna vi nog det förra väga tyngst." På liknande sätt vände han sig till representanterna för öfriga västerländska stormakter.

Men om Kina således erkänner det goda, som det erhållit från Västerlandet, icke minst genom missionärerna, så vill det å andra sidan äfven gent emot dessa häfda sin själfständighet. Här af fick jag ett starkt intryck vid den af mer än 1,000 missionärer besökta konferens, som 1907 hölls i K. F. U. M:s byggnad i Shanghai till minne af den ofvannämnde d:r Morrisons ankomst till Kina 100 år tidigare. Klarsynta missionärer sade då: "En konferens sådan som denna kommer aldrig mer att hållas. Nästa gång vi mötas, hafva vi vid vår sida representanter för en själfständig kristen kyrka i Kina". Härom talade också en representant för de bildade kristna kineserna, Cheng-ling T. Wang, glödande ord vid Kristliga Studentvärldsförbundets konferens i Konstantinopel förliden vår. Och kan Kina frambringa män af sådan kristlig karaktär och liflig intelligens som denne man, då bör snart nog den stund vara kommen, när detta ideal kan förverkligas. Redan fann sig Studentvärldsförbundet böra åt denne kines inrymma plats som sin vice ordförande.

Genom dessa korta antydningar torde hvar och en hafva kunnat öfvertyga sig om det berättigade i de ord, som läsas här ofvan, "Östern rör på sig".

Jag har inskränkt mig till att tala om två af de länder, som man kan räkna till Östern, de två, som kanske hafva rört på sig allra hastigast under senare tid, men de äro icke de enda.

Mellan Kina och Japan ligger Korea, ett land som för 25 år sedan var utan all beröring med kristendomen eller någon annan af de krafter, som röra sig inom Västerlandet. För närvarande finnas där ungefär 500 kristna församlingar med tillsammans 90,000 inskrifna medlemmar och ungefär 100,000 besökare därutöfver. De flesta af dessa församlingar äro själfunderhållande. I förhållande härtill står den materiella och intellektuella utvecklingen.

Då vi tala om Östern, böra vi vidare tänka på den Filippinska ögruppen, där ett nytt lif pulserar under ett befruktande inflytande från Amerika, på Siam, där ju nyligen vårt sörmländska hertigpar aflagt besök, på Malackahalfön i öfrigt, för att icke tala om Indien med alla de krafter, som där sjuda.

Hvad skall detta innebära med hänsyn till vår egen framtid? Ja, hvad kommer det väl att betyda, då inom några år Kina med sina oerhörda naturtillgångar på kol och metaller kastar ut i världsmarknaden produkterna af den nutida fabriksdriften, organiserad med arbetslöner, som icke uppgå ens till tiondedelen af dem, som betalas i Västerlandet. Hvad skall det betyda när tankeströmningar, som behärskat dessa folk under århundraden, börja på allvar brottas med våra egna? Det blir en tid, som kommer att sätta alla våra krafter på svåraste prof. Då Östern rör på sig, gäller det för oss att rusta oss för de kraf, som tiden kommer att ställa på oss.

KARL FRIES.

KOSTYMER

Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och - kemisk tvätt.

huru smutsiga de än må vara kunna genom kemisk tvätt blifva fullt användbara. Kanske behöfver Ni ej i år köpa någon ny Kemisk tvätt och prässning af kostym kostar endast Kr. 5.- hos Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kopie-
och Tryckpapper
samt Kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

L. K. P. R:s 9:de CENTRALSTYRELSEMÖTE I K. F. U. K:s SAMLINGSSAL I STOCKHOLM. A. BLOMBERG FOTO.

1. V. ordf. fröken Signe Bergman. 2. Ordf. fröken Anna Whitlock. 3. Fru Augusta Tonning. 4. Fru Gerda Hellberg. 5. Dr Gulli Petrini. 6. Fru Frigga Carlberg. 7. Fru Jenny Welandér. 8. Fru Maja Strandberg. 9. Fru Ann Margret Holmgren. 10. fru Augusta Widebeck. 11. Docenten Hilma Borelius. 12. Fru C. Benedicks-Bruce.

NÄR CENTRALSTYRELSEMED-lemmarna i L. K. P. R. nu ånyo möttes i Stockholm, till sitt nionde årsmöte, kunde de, som icke träffats sedan januari 1911, skaka hand öfver ett år, fullt af stora händelser i kvinnorösträttens historia. Det var kongressåret och valåret, som gått; skulle man få kalla det, som kom, för segeråret? Det var väl icke alla, som vågade hoppas så djärft, men att det var ett stort och afgörande skede i landsföreningens historia som inleddes, det förstodo alla, om icke förr, så när de lyssnade till vice ordförandens, fröken Signe Bergmans, öppningstal och genom henne mottogo löftet om en regeringsproposition angående kvinnans rösträtt redan vid innevarande års riksdag. Det var icke mer än ett år sedan en annan regering gaf ett helt annat besked, och de bägge mötenas grundstämning skiftade också därefter. Men lika litet som motgången i fjol kunde afhålla centralstyrelsen från att gå vidare på sin väg och planera sitt arbete, lika litet frestades den nu att släppa verktygen och se framtiden an. Jag kan icke tänka mig ett mera energiskt möte än det vid hvilket Landsföreningens nyvalda och återvalda ordförande, fröken Anna Whitlock, den 9:de och 10:de januari, förde klubban.

Mötesförhandlingarna kunna uppdelas i redogörelse för hvad man gjort under förlidet år och rådslag om hvad som skall göras under kommande. Och det är när man lyssnat till den förstnämnda redogörelsen som man får en sådan trygghet angående de därpå fattade beslutens framtida öde.

Man lär sig då först hvilket arbete det kostat främst verkställande utskottet med dess sekreterare, fru Boheman, och så alla föreningsstyrelser att hålla hela maskineriet i gång, med den lifliga rapport som är afsedd att råda och i allmänhet råder mellan ledningen och dotterföreningarna. Ett helt nät af cirkulär med redogörelser för situationen, med frågor och upplysningar och svar och önskemål tillbaka omspanner landet, håller

I elfte timmen.

L. K. P. R:s nionde centralstyrelsemöte.

samma föreningarna och uppfostrar dess kvinnor till politiskt intresse och självverksamhet. Resetalarna fara på turnéer genom landet och ge föreningarna nya impulser, ny entusiasm, och upplysningskurser anordnas. Därtill kommer den agitation, som riktas mot den stora allmänheten och bedrifves genom rösträttslitteratur, som sprides i stora upplagor, genom L. K. P. R:s artikelserie, som mäter nära 40 landsortsidningar med kvinnoaksartiklar, genom offentliga möten, interpellation af kandidater till landsförelse och riksdag o. s. v.

Men förutom det vanliga arbetet kommo i fjol den internationella kongressen och riksdagsmannavalen. Den redogörelse för kongressens finanser, som upplästes, slog åhörarna genom storleken af de belopp som insamlats och den relativa blygsamheten af dem, som utgifvits. Och man fick lära att hela det väldiga arbetet utförts af kvinnliga krafter och mest sådana, som redan voro betungade af sitt dagliga förvärfvarsarbete. Den som vet hvad det betyder att bära dubbla arbetsbördor, förstår innebörden af denna uppoffring för rösträttsaken.

Under höstens riksdagsmannaval ha kvinnor talat sin rösträttsak vid 217 möten öfver hela landet, och de af talarinnorna, som närvaro nu vid centralstyrelsens möte kunde alla framlägga de mest glädjande erfarenheter om landsbygdens och dess kvinnors nyvaknade intresse för rösträttsfrågan. Städernas kvinnor må se till att de icke bli efter!

De beslut, som fattades om taktiken för framtiden bli först kända för allmänheten i och med att de sättas i verket, men så mycket kan sägas att man är lika beredd på en snabb stormning af motståndets borg med de tolf hindrande högermännen från första kammaren på skanserna som på en envis belägring. För öfrigt är det anmärkningsvärdt att L. K.

P. R. med det goda samvetets frimodighet först och sist anförtror sin sak åt upplysningen. Vid centralstyrelsemötet framlades utan alla stora ord förslag till organisation af ett väldigt upplysningsarbete, som går ut på att så småningom gå igenom hela landet, ort efter ort, samla kvinnorna och med utgångspunkt från deras egna och de lokala förhållandena bibringa dem hvad man med ett ord kan kalla samhällskunskap och därmed också klarhet öfver hvad rösträtt betyder. Det är tack vare den Bergman-Osterbergska donationen en så väldig plan kunnat framläggas och en trekvinnokommitté för hvardera Götaland, Svealand och Norrland utsågs för att förbereda arbetet.

Den första kursledarinnan är redan funnen, det är fröken Planting-Gyllenbåga, som skall börja sin missionsresa i Jönköpings län, där hon redan länge bedrifvit en framgångsrik verksamhet i upplysningens och rösträttens tjänst. Vid tanke på det arbete som ligger framför henne, tvingas vi alla att tänka öfver hur litet vi göra, hur föga af vår tid och hälsa vi ge för att vinna den seger hvars frukter komma att delas lika mellan oss alla!

Ett eget organ skall Landsföreningen få från och med i år i en tidning, som utges af verkställande utskottet.

Men ett centrastyrelsemöte är icke utslutande diskussioner och beslut, hur lång tid dessa än kunna ta. Man får därunder många glimtar af hur arbetet bedrifves på de olika hållen, man ser föreningsmedlemmarna samlas vid någon liten förfriskning för att läsa och tala kvinnopolitik och dagens frågor, ser nybörjarnas tvekan, som sedan inför rösträttsmissionärens lifvande exempel och kloka ledning förbytes i självständighet, ser små tyska svårigheter och anar stora tysta uppoffringar. Man hör meningarna brytas ganska skarpt, efter som vi ändå endast äro fattiga och syndiga höger- eller vänsterkvinnor, men hör aldrig en hviskning, som tyder på att icke förtroendet till den goda viljan hos motståndaren är orubbligt.

Hudens vård.

CREME SIMON · PARIS

Enda medel som gör hyn vacker och len utan att irritera huden.

PÄRMAR

till IDUN 1911 och föregående år

tillhandahållas till följande priser: Iduns pärmar, röda med guldtryck kr. 1:50. Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre. Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvisition och likvid i postansvar insändes.

Och man ser så mycken tacksamhet. När Ruth Milles statyett af en ung tvätterska öfverlämnades som tacksamhetsgåfva från landsorten åt Signe Bergman, en tvåfaldig symbol, som Frigga Carlberg uttryckte det, af att det är för dessa arbetande kvinnor vi kämpa och att det är "kvinnan som håller mänskligheten ren" — vid detta tillfälle löstes spontant all denna annars tiggande tacksamhet, som är en rösträttsarbeterskas enda lön här i världen.

Arbetet för rösträtt är så pass nyktert, torrt och mödosamt att en uppräckning upp i känslornas sfär, på entusiasmens strålande vidder icke må förmenas dem som dagligdags sträfva bland stenarna på marken. Att vara många och vilja ett och få någon, som kan ge i klara, besjälade ord h v a d det är man vill, är ofta nog för att hos oss med mera naiva hjärtan fända hänförelsens eld.

Med minst fjorton timmars rösträtt under fredagen och onsdagen bakom oss, kunde vi ändå mötets sista kväll på Runan under växande entusiasm lyssna till fyra talare: direktör Ernst Beckman, ordförande i mänsens förening, fru Anna Wicksell, redaktör Lindh och fru Ellen Hagen.

När jag hörde Anna Wicksell den kvällen, måste jag minnas en dag vid centralstyrelsemötet i Jönköping för 2 år sedan, då hon så klokt och kvinnligt behändigt lärde de gifta kvinnorna huru de genom självdeklaration för en inkomst af 10 kronor kunde skaffa sig kommunal rösträtt. Hennes tal nu två år senare tycktes mig en rösträttskvinnornas andliga självdeklaration, så klart och träffande gifven, att vi alla kunde skriva under den på heder och samvete.

En gång, så ungefär sade hon, var rösträtten ett slutmål, hägrande i fjärran såsom tecknet på den ändligen vunna likställigheten. Men kvinnorna funno att det gick alltför långsamt med uppfyllandet af äfven deras rimligaste fordringar, att deras arbete blef missbrukadt och underbetadt, och de lärde sig att rösträtten var icke ett mål men medel

till uppnående af likställigheten. Med den kunna vi göra en ny början med bättre möjligheter och nytt hopp. Med dess hjälp hoppas vi att kunna aflägsna målsmanskapets förbannelse med dess principiella orättvisa och förtryck, att få den gifta kvinnan erkänd som familjeförsörjare äfven då hennes verksamhet är förlagd i hemmet, och modern erkänd som målsman för sina barn liksom fadern. Vi hoppas ännu, som vi gjorde på 80-talet, att lagsstiftningen skall kunna göra mycket för att få äktenskapet omdanadt till ett ovärldsligt förhållande, där egennytan icke har något rum. Och vi tro att rösträtten skall ge oss rätt till arbete i fri konkurrens med mannen och rätt till att lika dela arbetets frukter. Vårt sociala program ha vi ännu icke lika klart i dess detaljer, men vi hoppas att med rösträtten kunna gagna icke blott oss själva men äfven samhället. Hur skola vi kunna vänta med rösträtten till dess vi blifvit en maktfaktor i samhället, då vi icke känna någon annan maktfaktor än rösträtten, vi, som icke kunna fänka oss en arbetsstrejk af kvinnor? Vi foga vårt kraf på rättvisan, det anses naivt, men äro icke de naivare, som tro att makten segrar öfver rätten eller att statsnyttan kan sättas i motsats till rättvisan? Finns det något nyttigare för samhället än rättvisan? — Men för oss som länge arbetat för rösträtt skall dock dess ernående kännas som uppnåendet af ett mål. Det blir vår myndighetsförklaring från samhällets sida, då ändligen ha vi uppnått den likvärdighet, hvarefter vi hungrat och törstat så länge, att det ej är för tidigt om vi snart få den.

Många, skiftande och starka ha de intryck varit som det 9:de centralstyrelsemötet efterlämnat. Vissa tecken tyda på att detta möte samlats i elfte timmen, att den återstående vägen fram till målet kan bli kort nog. Men man har den vissa öfvertygelsen att L. K. P. R. icke blott är värdigt och beredt för en snar seger men också har entusiasm och krafter för ännu en lång kamp — om så skulle behövas.

ELIN WAGNER.

Mitt insektshus.

Af HUGO ÖBERG.

NDTLIGEN UTE UR NOVEMBERS och decembers långa skumma tunnlar!

Det står ljus dager emot en, nyårsdager med sensationer af lefvande lif, af sol och blommor. Genom luften yra hvita flingor, men på mitt bord har jag i en kristallvas ett knippe orangeröda tulpaner, som äro så lifslustiga att de mot aftonen, då lamporna fändas och pianot låter storgapa af förljusning öfver att få vara med i glad lag och slippa stå och frysa i isiga butikfönstret.

Deras anblick gör mig så behagligt orolig, att jag måste upp från min konvalescentbädd och röra på mig. Så tog då verkligheten det gamla året slut med alla sina misräkningar och motgångar, och man kan lefva upp igen, få vara med en gång till och glädja sig åt sol och gröna träd, åt doftande blommor och vajande strå!

Vajande strå!

Där sitter ju på väggen i vrån med mitt insektshus den entomologiska föreningens gamla kallestediplom under sitt glas med smala tygkanter! O, ungdomsminnen!

Upp till fader Linné i bystprofil, ringad i en öfre halvcirkel af "Omme vivum ex ovo" och i en nedre af "Famam extendere factis". Under — den högtidligt enkla kallelsen till ledamot, med fem vördnadsvärda och äremossiga styrelsemedlemmars namn längst ner. Det hela inramadt af vajande strå med allsköns luftiga kryp i bladveck och blomkronor.

Hur fagert det var en gång. Hur fagert och hur lifslevande allf...

Men nu måste jag göra en visit i mitt insektshus, där jag inte varit på år!

En vedkarl byggde det, han bar det stolta namnet Torstenson och hörde hemma i gamla Klara i ett stort vedskjul, där en gång var en sagolikt vacker liten trädgårdstappa midt ibland stenhuskvarteren. På vedstaplarna i det såg- och huggeriet plockade jag många sexbenta timmermän, som kraftigt spjånade och skärrade i min obarmhertiga pojknypa, innan de åkte ned i giffburken.

Nå, Torstenson byggde huset högt och smalt, så det blef en skyskrapa i elfva våningar. Korkmattor på alla golf och så hvita tapeter. Men taken voro af glas, som behöfs i höga hus utan gårdar. Så småningom blef hela skyskrapan uthyrd, med lite omflyttningar ibland förstås. Men det är längesen nu, och under alla dessa år har jag varit en likgiltig värd, som aldrig sett till mina inneboende. En gång hycklade jag som andra värdar intresse och lät för syns skull måla om hela huset tulpanrött, men sedan fick det stå och förfalla invärtes så mycket mera. Andra lokaler fångade helt mina intressen. Håhå!

Men så kom då detta nya år med sin klara dager och sina glada tulpaner och ... ja!

Ja, nu går jag och håller husesyn genom alla våningarna i min gamla skyskrapa.

Inte utan att jag känner mig generad genast i nedersta våningen. Där blir jag starkast påmind om ungdomskärleken jag förådt. På en dörrskylt läser jag nämligen:

Acanthosinus aedilis
Timmerman

L. K. P. R:S NYVALDA ORDFÖRANDE FRÖKEN ANNA WHITLOCK I SITT DJURSHOLMSHEM.

LÄS!

Några äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till *Expeditionen af Idun, Stockholm*, erhålles inom Sverige portofritt:

Idun 1892 2: —
Idun 1893 (nr 1 felas) 2: —
Idun 1904 (med julnumret) 3: —
Idun 1908 (med julnumret) 4: 50
Idun 1909 (med julnumret) 5: —
Idun 1910 (med julnumret) 6: 50
Iduns julnummer 1894 0: 20

Iduns julnummer 1898 0: 20
Iduns julnummer 1901 0: 25
Iduns julnummer 1904 0: 30
Iduns julnummer 1905 0: 30
Iduns julnummer 1908 0: 50
Iduns julnummer 1909 0: 75
Iduns julnummer 1910 1: —

LÄS!

Herregud, min gamle knarrige vän från vedgården som jag höll så styft på, bor han kvar ännu! Han med sin gråa kostym och sina oändliga svarthvita knävelbårar. Och en mängd inackorderingar af yrket tycks han också ha skaffat sig under årens lopp.

Monochamus, Callichroma, Toxotus, Rhagium, Leptura, Spondylus, jag vet inte allt hvad för namn jag läser på visitkortet på den dörren. Och rundt om i farstun ser jag skyltar med hederliga yrkestillar: Tenebrio molitor, mjölarbetare, Lampyrus noctiluca, lyktfänderska, Coccinella septempunctata, nyckelpiga.

Jo, jag minns ju att bottenvåningarna blefvo uthyrda till arbetsfolk. Där har man, stackare, inte tid att tänka på fri utsikt och sånt där. Man får minsann hålla sig utefter jorden, som det heter.

Nå, litet tveksamt öppnar jag en glasdörr i korridorsystemet och går igenom våningen. Efter så många år är det inte att undra på om mottagandet blir lite stelt för att inte säga torrt.

Min gamle grånade vän *Acanthosinus* från vedgården rör inte ens på de svart-hvita mustaschspöna, och lika stram är hans fina släkting *Callichroma* med öknamnet myskbocken.

Förgäfvets påminner jag denna eleganta finsnickare i pilträdsbranschen om vårt första sammanträffande på västkusten åt Säröhället, han förblir alldeles okänslig i sitt präktiga, koppargröna arbetsharnesk, där han står i en vrå med ryggen till och de mörkblåa mustascherna djärft uppsvängda.

Att inte lyktfändarfamiljen *Lampyrus* är tillgänglig så här dags på dygnet finner jag ju hell naturligt, men att den gamla stora feta blåsvarta majfiraren och parasiten *Falstaff Meloë proscarabeus* inte gitter erinra sig gamla minnen, det tycker jag dock är otacksamt. Fann jag honom inte lättjefull och slinn af honungsfylla i det späda gräset på Kastellholmens bergknalle min första studentvär? Och tog jag honom inte med mig, den tjocka besten, in på Blåsut och lät honom formligen vältra sig i sprit? Hur frångodd hade han inte varit hos sina värddar *Andrenabifolket* där i backen mot sjön! En cell hade han haft, en cell, där han knappt kunde röra sig. Med möda hade han brutit sig ut och låg där maktlös med ansiktet mot marken, och jag tog hand om honom. Visserligen kom han på allmän sal i min asyl, men parasit *Falstaff* är nu en gång en sällskapssjuk och pratsam sälle. Och som sagdt, sprit fick han så mycket han behöfde...

Nå, nu är isen bruten, så går jag upp i nästa våning. Huset är i alla fall mitt, de må nu ta emot mig hur de behaga, hyresgästerna.

Andra arbetarskyltar, andra yrken.

Necrophorus, dödgräfvare — gammalt jobb — *Melolontha*, ollonborre — *Macrodytes*, dykare. Grofarbetare hela bunten. Den där *Macrodytes* kommer jag väl ihåg, den såg jag första gången i arbete i den nu igenfyllda dammen i Karlbergsparken, det var väl någon ung dam, som tappat sitt guldhjärta där på någon kadettbal.

Men här luktar lite illa, här bor visst en hop folk i bolaget *Sleipners* tjänst. Jaha visst, utom dödgräfvare *Necrophorus* också *Silpha*, *Hister*, *Aphodius* och alla de där, ja, nej, ja, adjö, godt folk, ni är mycket hederliga och rundrefliga och inte så stramsmala som grannarna inunder, men — ja, som sagdt, adjö!

Dock, då kommer jag ur askan i elden!

Ty nästa våning är full af fanstyg, där bor *Belsebub* med anhang. *Belsebub*, som betyder fluggud! *Dyns* och *dikenas* väsen, de

stingande, sugande, surrande smådjäflarnas hela följe! *Roffflugor*, *parasitflugor*, *forgetsflugor*, *regnbromsar*! Somliga af er ha en dolk, hvars klinga delar sig i två stiletter, som förvärra såret efter sticket och göra tillfrisknandet till en omöjlighet! Svarta handens våning.

Vidare! Uppåt!

Hur fullt af kontraster är inte lifvet! Från flugors och myggor dikessurr kommer jag in i en konserthall, full af musikalska ljud. Ah, det är ju skyskraparens kavaljersvåning, här repeterar det dagligen, signor *Locustas* kapell! *Decticus* stryker sin violoncell, *Gomphocerus* knäpper på violinen och fru *Syrsa* hartsar sin stråke. I ett hörn står på en affisch:

EPHÉMERA

eller

SLÄNDA FÖR EN DAG.

OPERA I TRE AKTER

MORGON, MIDDAG OCH KVALL

MED STOR BALETT.

Hvad gör det att de hvita tapeterna i den våningen händelsevis äro afrifna här och där! *Lefve bohëmen*! Ack, musikanterna, de florslätta sländnatureerna, de äro goda och ana intet ondt! De bara spela och sväfva. Sväfva ut i sin ljusa, varma känslövärld, benådade sommarväsen som de äro.

Inte märka de hur borta i kavaljershallens ena hörn, just där tapeterna hänga som mest i trasor och till och med korkmattan är upp-rifven ett stycke, hur där lömska *Ivestjartlar* och platta *bärfisar* samlat sig i en mörk klunga för att brygga ondt mot lifsglädjen. *Tvestjartarna*, de *örontisslarna*, och *bärfisarna*, de vedervärdiga *orenarna* af kunskapens buskar på godt och ondt!

Jag lämnar dem, mina artister, full af vaknade sommarminnen. *Skolgossens* feta *grodyngeldammar*, *konditionsstudentens* ångande *klöfvervallar* och *löskekarlens* dammiga *landsvägskanter*, alla dessa scener för *trollsländors*, *gräshoppers* och *vårtbitares* vibrerande anhang stå på en gång lefvande för mig med gröna kulisser och gullsolken.

Också förefaller det mig som det skall vara, att *fjärilsfolket* i våningen ofvanpå *kavaljershallen* lever som om natten vore dag. De få ju inte sofva om nätterna för allt detta musicerande, utan surra omkring, berusande sig af *syrenernas* lätta vin, af *kaprifolernas* söta punsch och *orkidéernas* tunga likörer. Och nu, när jag midt på dagen kommer och öfverraskar, sofva de alla som mumier. *Nattflyn*, *utsväfvare*, *öfverklassare*! *Frätare* alla, midt ibland dem en så degenererad familj som *Calymnia trapezina*, *mördare* hvarannan medlem! Åh, jag känner dem! Hvem var deras dunkla förbrytarvärlds *Lombroso*? Jag har glömt det, men hvad jag minnes är, att jag en gång på en lång hafsresa hade ett tjog af dem med i hytten. De dolde sig under larver då, men när vi kommo fram, voro de bara tre, till den grad hade de ätit upp hvarandra inbördes! De tre *tingo* lefva och blefvo med fiden fulländade *nattsvirare*, och en af dem var sällsynt urartad, att han på sitt visitkort kunde sätta under namnet:

var. obscura.

Och han hade tvärs öfver den *sidenskiflande* *gulgrå* *dominon* ett bredt *mörkbrunt* band att imponera med på sina *nattliga* *ströftåg*. En af de förnämligaste i *mörksens* *furstes* egen orden! Hvad är det för ett *spökhuis*, jag rör om, egentligen?

I nästa våning, det är den sjätte, äro de alla samma *dunkla* *nattens* barn och sofva som *stockar* midt på dagen.

Först i sjunde våningen ser jag några *varselser*, som kunna ha sina ljusa stunder ibland. Men förfallet är stort också här. *Observerar* jag inte strax på en dörr i korridoren en skylt med namnet *Lymantria monacha*! *Nunnan*, hon som från den gode *byråchefen* *Meves'* *nunnehem* en gång förrade sig upp i min *ungkarlsbostad* på *Kungstensgatan*, och som jag sedan för undvikande af skandal måste för all framtid placera i *Torstensons* *skyskrapare*!

Nå, denna våning är sannerligen *damer-nas* egen.

Här sitta nu i rummet bredvid *nunnan* på undantag — nej, som undantag tre gråa, *stinna* *mjölsäckar* till *fjärildamer* utan — *vingar*! *Deras* äkta män däremot äro glada *solskenssvirare* med riktiga *plymer* till *mustascher*, små *pigga* *herrar* i *modern*, *bruna*, *fladdrande* *skörtkavajer*, men *själfva* *hänga* de där som *äggpåsar* och röra sig inte ur stället. *Barn* få de i alla fall, ty trots *deras* *afskräckande* *fulhet* och *örörlighet* äro de *lifliga* *männ* i *bruna* *flanörstassen* mycket *trogna*, ja *efterhängsna*, och *familjen* *Orgyia antiqua* skall lefva så länge jorden står.

Medan jag ströfvat genom alla dessa våningar i mitt hus, har *skymningen* sänkt sig.

Man börjar röra på sig i åttonde våningen, där en del *storfolk* från *landsorten* skaffat sig *spatiöst* *svängrum*. Här bor fru *Saturnia pavonia*, litet *pösande* och *vidlyftig*, men *karaktäristisk* i sin *sidengrå* *praktdräkt* med *påfågelmönstret*. Hon *sörjer* sin *make*, som också är en af de små *brunkavajade* *lifliga* *flanörerna* och går i *påfågels* *tecken* som sin fina fru. *Obekanta* *omständigheter* tyckas ha *skilt* *makarna* åt, ty där bor han på sitt håll i denna våning. Några *glasdörrar* ifrån ser jag honom i *färd* med att *fasonera* sina *bruna* *mustaschpleureuser* efter *es-ist-erreichs* systemet. Tydligt ämnar han sig ut på *vift* nu i *skymningen*.

Jo, här bor minsann folk med *resurser*, folk som har råd att *slöa* om *förmiddagarna* och först gitter *kvickna* vid *framemot* *dinertid*. Hör bara:

Gastropacha quercus och *G. trifolii*, *fabrikanter* af *patenterade* *konghus*.

Clisiocampa castrensis *hufvudagent* för *Södra* *Sveriges* *bomullsspinnerier*.

Och slutligen den stora *trämasse* *sektionen* *Cossus ligniperda*, en som under *fidernas* *lopp* *knäckt* *många* *pilträ* i vårt land. Den *gången* var han en *jättestor*, *blåröd* *underhuggare*, som *krälade* från *dunge* till *dunge* för att *byta* *härjningsområde*. Han *formligen* åt *trä* i *årena* *tre* *tills* *oljan* *rann* om hans *äckliga* *uppösta* *lekamen*. Sen *stängde* han sig *inne* i ett *schakt* i sin *sista* *trägrufva* och var *försvunnen* en *tid* för att slutligen en *vacker* *dag* *sitta* på *grufkanten* som *fullfjälld* *träpatron*. Visserligen *tjock* och *lunsig* som förr, men nu *grånad* och med *stora* *feta* *sedlar* att *flyga* på. Att han tagit sig det *graverande* *tillnamnet* *ligniperda* måste bero på *uppkomlingens* *okunnighet*, ty *annars* borde han *vetat* att det betyder *träförärfvare*. Det är väl någon *elak* *skämtare*, som vid en *förmiddagsgrogg* lurat honom till det. Kanske var det jag själf, när jag som *fy* blef *presenterad* för honom i *samma* *pilträdsberså* åt *Säröhället*, där jag gjorde *ofvannämnda* *muskbocken* *Callichromas* *bekantskap*?

Det är inte utan en *viss* *lätnad*, som jag, så *husägare* jag nu är, *lämnar* dessa *dryga* *kalkborgares* *våning* och kommer in i den *ofvanpå*, den *nionde*.

Nu har *skymningen* *blånat* ännu mer, men så *högt* *uppe* i *skyskrapan* är det i alla fall

Ijusare. Här är minsann annat folk! Hvilket lif och surr! Men så håller också aviatikerklubben *Crepuscularia* till här uppe.

På skyltarna läsas de berömda flygarnamnen *Sphinx Smerinthus* och *Deilephila* för att nu ta några af rekordslagarna.

Hela våningen är en enda gemensam hangar, där vibrerandet af de arbetande motorerna och propellrarna är alldeles bedöfvande. De flesta aeroplanen stå färdiga med utspända vingar, det största af dem alla är *Sphinx ligustris*, som jag första gången såg flygas nere på södra Gottlands hedar en underbar juniafton. Den gråklädda kusinen *Sphinx pinstris* mindre och enklare maskin minnes jag från en prisflygning rundt Skansen. Jag var med när den slog ned i den lilla solvisariälappan bakom Laxbrostugan, där kejsarkronorna just blommade. Jag hejade den för lustighets skull med blotta handen. Men hur det vibrerade i denna hand af maskinens stoppningsurr! Vr af detta entoniga starka motorbrus skynadar jag, förrän mörkret faller på riktigt, upp i lionde våningen.

Jag minnes ännu efter så många år att denna våning är praktvåningen i min skyskrapa. Här bo nu på vintern idel rentier och villaägare, Strandvägsvarelser, Djurgårdsväsen, Rivierafjärilar. Hvem vågar störa här, inte ens husvärden själf! Dessa skyltar med de stolta namnen *Papilio Machaon*, *Parnassius Apollo*, *Limenitis populi*, *Vanessa Atalanta*, måste de inte komma en att gå tyst på få vid den inre synen af slottsparker, kungliga strandpromenader och blånande lustjaktfjärdar!

Inte värdt att oroa magnaterna, mecenateerna, öfverväsendena. Jag vet ju ändå hur de bo och ha det, dessa ordensprydda dagfjärilfamiljer.

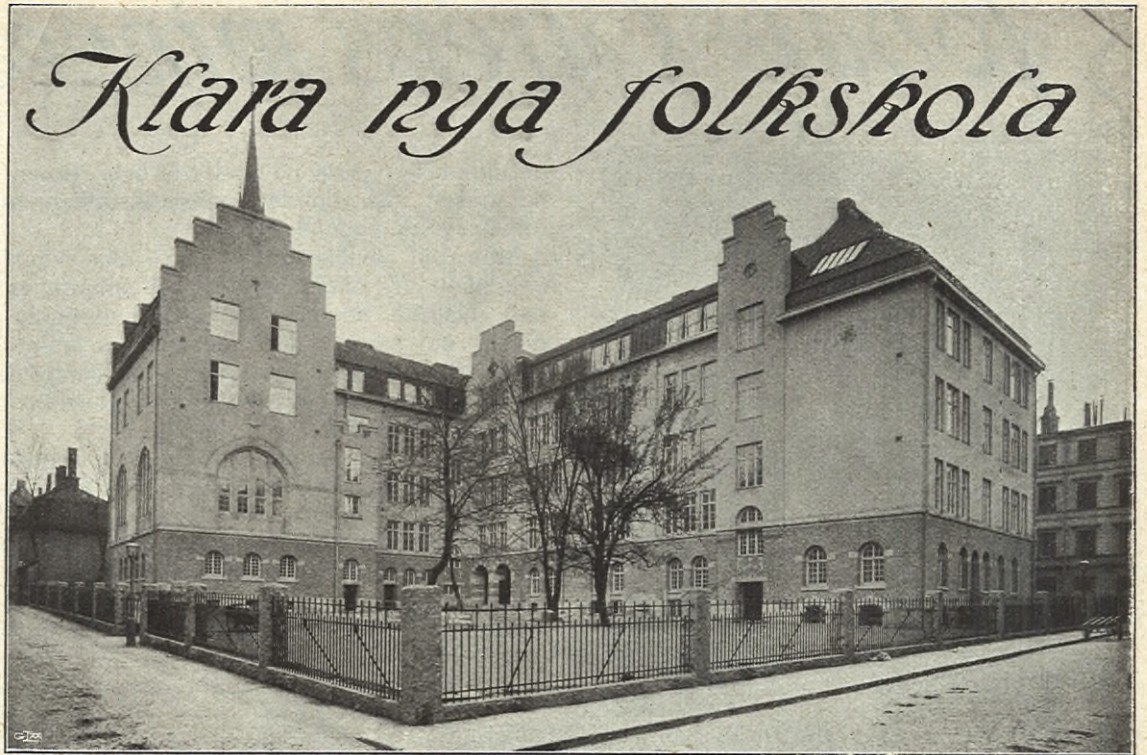
Så står jag då högst upp i min tulpanröda skyskrapas elfte våning!

Där är ännu ganska ljusst, och man har en härlig utsikt öfver det vackra stadslandskapet inunder. Också bor här bara folk med smak och vyer, arkitekter, ingenjörer, registrörer, journalister och andra intelligensväsen. Men sådant folk är farligt, de ha gadd, och man får akta sig.

Låt vara att byggmästare *Bombus lapidarius* från Lärkstaden — stenhumlar kallad — är en ganska from gammal brumbas, och att *Megachile lagopoda* — tapetserarebiarlisten i kvarteret Rosenbusken sammastädes — mig veterligt aldrig stungit några af mina bekanta! Men arkitektfamiljen *Formica* har en rätt skarp odör af myrsyra omkring sig, och journalist-slakten *Vespa* hyr en hel redaktionskomplex här uppe, där inte mindre än sju af våra getinggaddiga blad gå af trycket, randiga af giftspalter!

Surret af deras pressar är inte så söfvande angenämt som bruset från *Crepuscularia*-klubbens aeroplan två trappor ned, tvärtom det drifver upp samveispulsen på ett oroväckande sätt, och så många år det förflutit sen jag var uppe i dessa labyrintlokaler, har jag inte mycket öfverseende att vänta af vederbörande.

Jag tar därför hissen ner, glad att komma helskinnad ifrån. Och om jag skall vara ärlig nu på nya året, så har jag egentligen hela tiden under den långa visiten i min gamla skyskrapa känt mig som på nålar!

A. Blomberg foto.

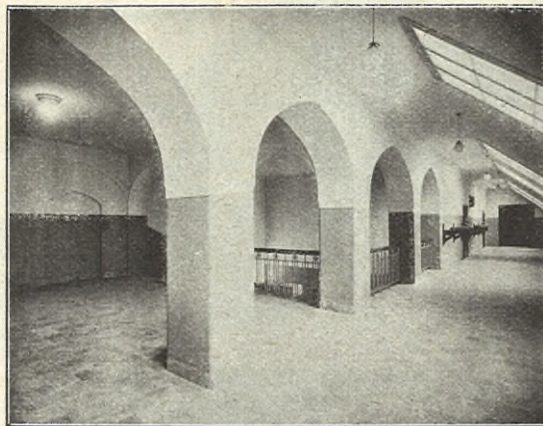
ETT NYTT FOLKSKOLEPALATS I EN gammal trakt har nyligen tagits i besittning af sin ungdom och sina lärarekrafter. Det är Klara nya folkskola, belägen intill Klara kyrkogård. Det är ett vackert fyra våningshus med granitsockel och svart plåttak, afsedt att rymma 1,000 skolbarn. Stora ingången är belägen vid St. Vattugatan. Därifrån kommer man till öfverlärares bostad, skolköksafdelning och badafdelning med bassäng, finsk badstu och duschrum. En trappa upp är expeditjonsrum, lärosalar, materialrum och afklädningsrum för gymnastiken. Själftva gymnastiksalen sträcker sig genom två

våningar. De öfriga våningarna innehålla läro- och slöjdsalar, undervisningsrum för naturkunnighet, rit- och sångsalar m. m.

Inredningen är öfver allt praktisk och hygienisk med nyaste belysnings-, uppvärmnings- och ventilationssystem.

Till skolan hör en rymlig, trädplanterad gård, rester af den forna klockaregården.

Arbetena ha ledits af en byggnadskommitté, bestående af lektor Hernlund, byggmästare Magnusson och ingenjör B. J. F. Andersson. Det hela har kostat omkring 650,000 kronor. Stockholm är generöst mot Klarabarnen!

EN AF KORRIDORERNA.

ETT KLASSRUM.

Strindbergshyllningen.

NÄR DETTA LASES, STÅ VI ALLdeles inför August Strindbergs 64:de födelsedag, den dag som af hans vänner och beundrare valts för att samla nationens hyllning kring nationens store diktare. I Stockholm kommer denna hyllning att ta sådana former att hela staden får sin prägel däraf, den 22 januari blir med ett ord en verklig Strindbergsdag. Sex af Stockholms teatrar komma att uppföra stycken af Strindberg, nämligen — enligt hvad som nu i förväg är bekant: Dramatiska teatern Erik XIV, Svenska teatern Gustaf Vasa, Intima teatern Jul, Lilla Teatern Leka med elden och Den starkaste, Folkteatern Hemsöborna och Folkets hus' teater Kronbruden.

Arbetarkommunens hyllning till Strindberg blir ett fackeltåg med utgång från Norra Bantorget genom Upplandsgatan, Rådmansgatan, Drottninggatan — där Strindberg har sin bostad — Kungsgatan, Birgerjarlsgatan fram till Nybroplan. Utanför Berns salonger,

där den stora hyllningsfesten skall äga rum, upplöses fackeltåget. Hufvudtalare vid denna fest blir borgmästare Carl Lindhagen, öfriga talare hrr Ernst Didring och K. G. Ossián-Nilsson. En orkester kommer att spela Tor Aulins kända ståtliga suite ur "Mäster Olof" samt en komposition af Henneberg ur "Lyckopers resa".

Strindbergsfonden är emellertid den stora tacksamhetsgård för ett helt lif offradt åt svenska litteraturen, hvar till alla kunna bidra, äfven de, som ej bo på orter, där någon Strindbergsfest kommer att firas. Insamlingen pågår ännu, och de som hittills icke kommit sig för att lämna något bidrag kunna fortfarande några dagar insända detta direkt till Stockholms enskilda banks notariatsafdelning, Stockholm.

Vi veta alla att Strindbergs hälsa en tid varit och ännu är vacklande och detta blir måhända det sista tillfälle, då nationen kan enas i samfärd hyllning kring hans person.

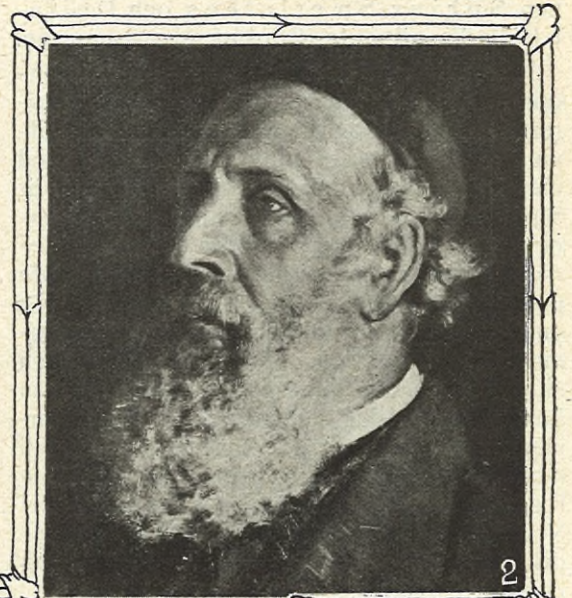
Johan Tiréns minnesutställning

perliga saker, som nu först vid den i Konstnärshuset anordnade minnesutställningen blifvit synliga offentligt.

Man blir ovillkorligen glad inför denna kollektion af oljemålningar och akvareller, som utstråla så mycken frisk naturiaktgelse, på samma gång de röja en målare med djupt poetiskt sinne och i besittning af en teknik, som tyder på gedigen kunskap i konstens elementa.

Johan Tirén var, som bekant, i främsta rummet lappfolkets och den lappländska naturens färgskildrare. Han tillbragte en god del af sitt lif uppe i Lappmarken och han var däruppe ej blott den motivsökande konstnären utan jämväl den af lappländskt lif intresserade personligheten, en det lilla nomad-

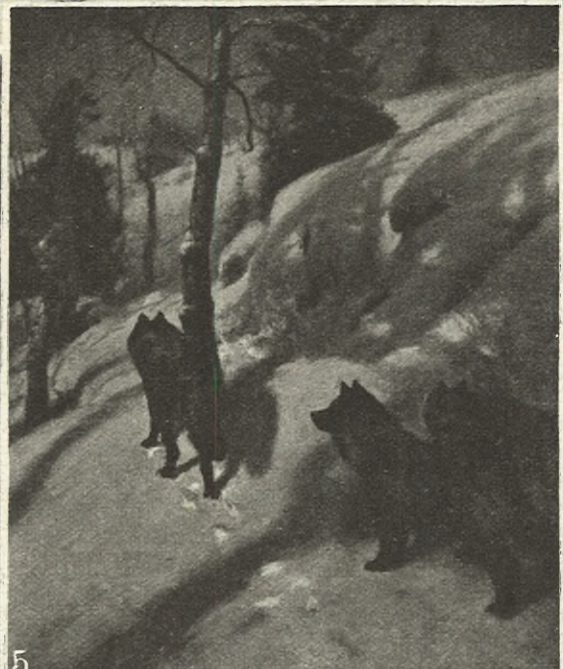
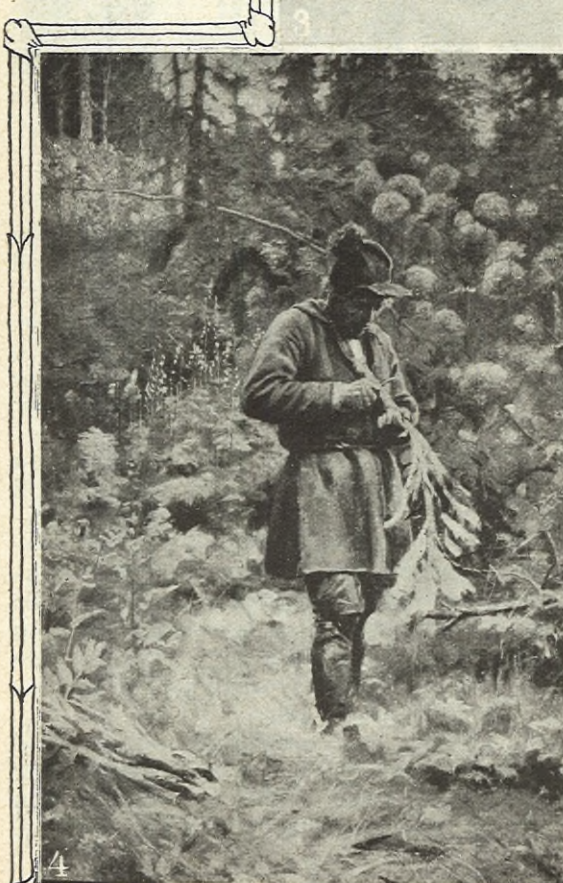
DEN OVANligt försynta människa, som bar konstnärnamnet Johan Tirén, föraktade i hela sitt lif att göra väsen af sitt arbete. Hans verk fingo tala för sig själfva, och deras värde var i allmänhet efftså starkt konstnärligt, att han ej behöfde frukta att bli förbisedd. Men alstringskraftig som han var målade han en mängd dukar, hvilka han behöll i sin ateljé, däribland ett flertal alldeles yp-

folkets vän och kamrat, som följde med lapparne på deras vandringar, deltog i vaktandet af deras renar, kände deras bruk och seder och delade deras måltider.

Däraf den stora vederhäftigheten i hans verk, figurernas sanna karaktärsframställning och den fina naturuppfattningen.

Tiréns insats i vårt konslif har varit stor och det är med vemod man tänker att hans arbetsdag redan är förbi.

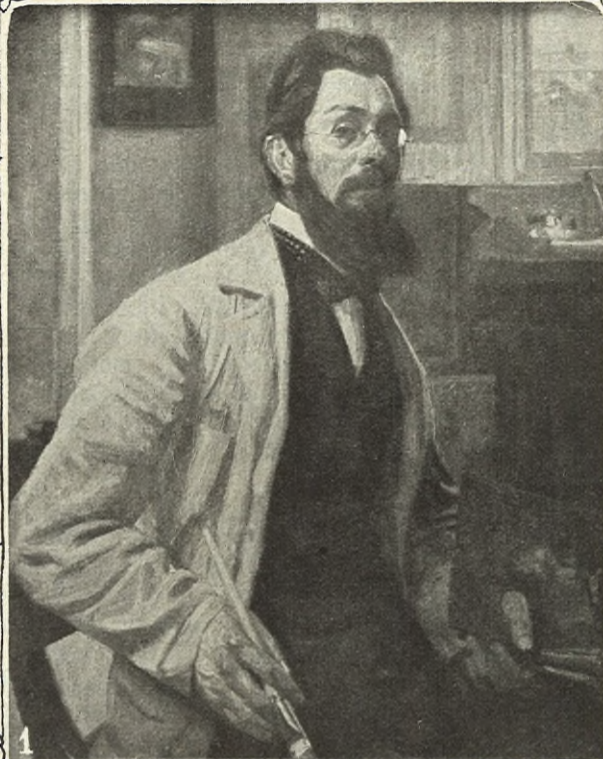

1. Johan Tirén. 2. Porträtt af konstnäreus fader. 3. Vilsegångna lappar. 4. Insamling af angelikarot. 5. Vargar. 6. Lappen Nils Tomasson. A. Blomberg foto.

Anders Trulsos minnesutställning

DET VAR I HOSTAS, som Anders Trulson slöt sin bana efter en kort men ganska rik alstringstid. Han fick ej dö i sin hembygd, det stora, ljusa slättlandskapet, kring hvars kuster de blåa vatnen Östersjön och Öresund gå med ömsom blida, ömsom vreda vågor, utan det var i en liten italiensk bergsstad, Civita d'Antino, som hans skarpa målarblick slocknade och hans stoff lades till ro.

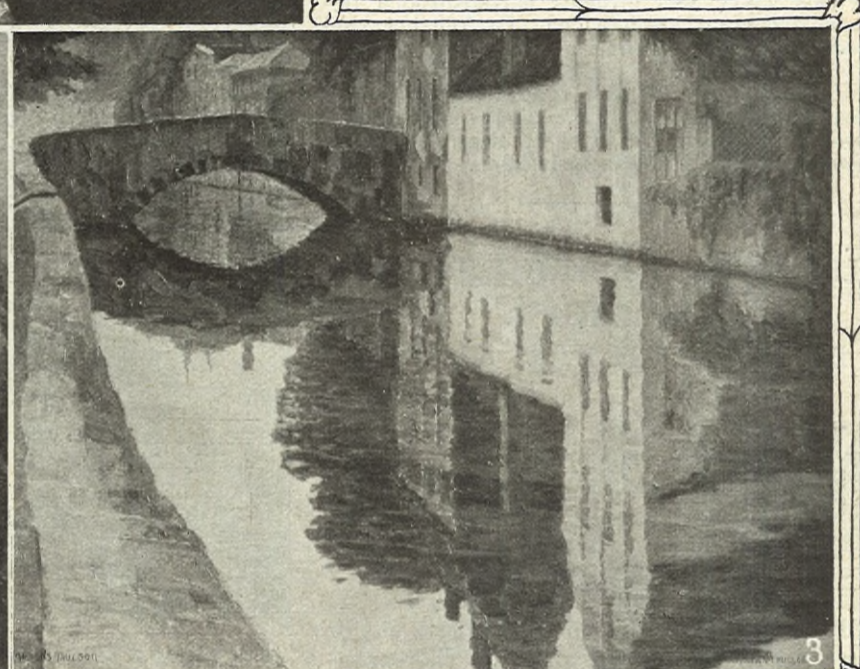
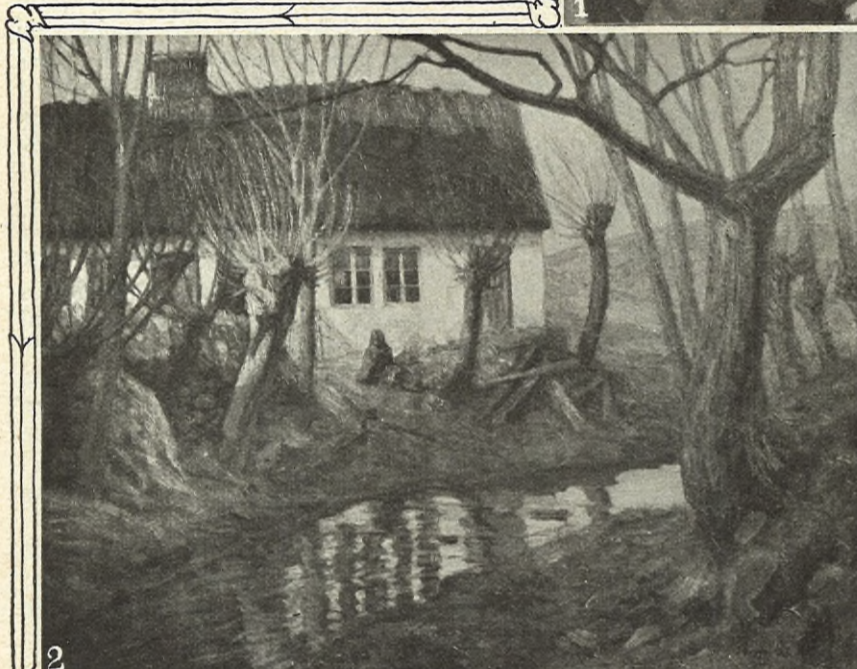
Skåne har under de senaste 15 å 20 åren sett växa en konstnärsgroup, som intagit ett rum för sig i svensk konst. Dels påverkad af sin hembygds egendomliga natur, dels det kortare afståndet till mäktiga konstcentra och deras lifgivande impulser ha gjort att den unga skånska konsten i många fall erhållit en intensitet och en fördjupning, som i viss mån skiljer den från en hel del

världen, särskildt som gamle Zahrtman en gång var hans lärare och han med honom tillägnade sig skönheten hos de små italienska bergstäderna, hvilka kanske ingåfvom honom hans starka kärlek till ålderdomliga arkitektursköna städer i allmänhet.

En plats, till hvilken han gärna utvandrade, var Brügge, den lilla flandriska staden mellan Bruxelles och Ostende, och minnesutställningen innesluter många dukar därifrån. Hans djupa lyriska väsen var starkt besläktadt med den anda, som hvilar öfver Memlings kanalgenomsurna stad.

Man kan gå från duk till duk, alla med varianter af samma motiv: de hvälfda stenbroarna öfver det oljade kanalvattnet, som speglar månghundraåriga hus, gatuperspektiv, små pittoreska prång, i hvilkas Rembrandtskymning röra sig svart-

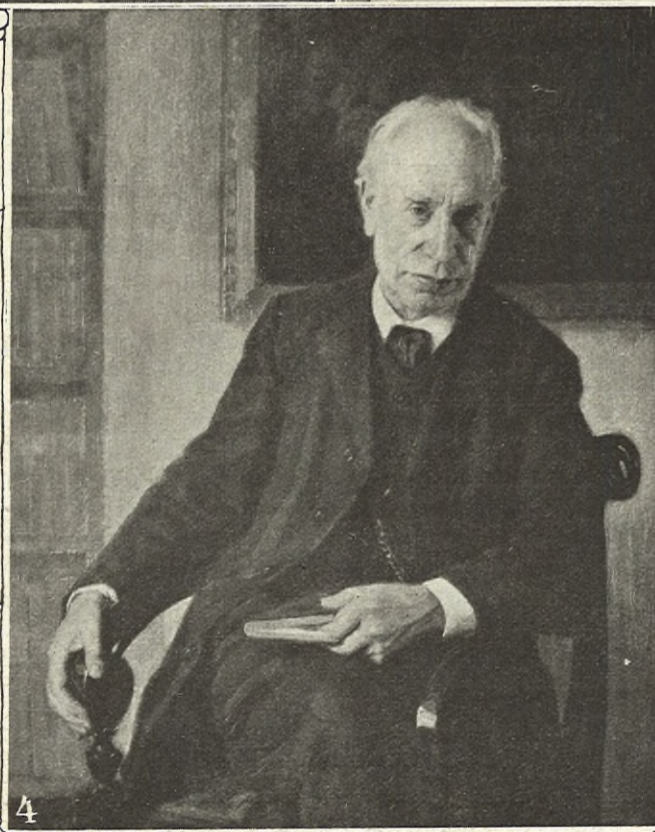
af de nordligare boende yrkeskamraternas sätt att måla.

I denna skånska konstnärssalong intog Anders Trulson ett af de främsta rummen. Han var ingen plötsligt framstormande kraft, ingen viruos, som bländade med öfvermåtan lysande färger eller en trollkarlsmässig teknisk bravur.

Segt och allvarligt arbetade han sig fram, genomandad af det djupaste allvar inför uppgiften, och om han såg andra springa före sig, kunde det ej locka honom att söka sig några genvägar; han gick alltid raka stigar och skydde ingen möda för att nå helheten i konsten.

Hans nu pågående minnesutställning i Konstföreningens lokal utgör en den vackraste nekrolog öfver den i förtid borttryckte konstnären.

Där träffar man naturligtvis flera af hans Skåne-motiv från kust och inland, hvilka afslöja hans manliga och innerliga syn på sin hembygd. Men Trulson var också en farande man, som såg sig mycket omkring i

klädda kvinnor i hvita hucklen och öfver det hela den flandriska eftermiddagshimlens djupa glans — och allt detta är måladt med en innerlighet, en andakt, som ej rubbas af en enda profan valör.

Som porträttför var Anders Trulson en af våra allra främsta. I motsats till hvad prof. Sundbärg säger i sin bok om det svenska folklynnet hade T. en lust till människoforskning, som gjorde, att hans porträtt fingo ett starkt lif, färgen blef ej målet, utan medlet för att ge modellens psykologi.

En hel rad belysande själfporträtt förekomma på utställningen och dessutom åtskilliga framställande kända sydsvenska personligheter, hvaribland det af professor S. Ribbing, som tillhör Göteborgs nation i Lund, torde vara att räkna till något af det bästa Anders Trulson målat.

Den intressanta utställningen anbefalles på det lifligaste i publikens åtanke.

E. H-N.

Två nya kvinnliga stadsfullmäktige.

VI MEDDELA I DAG PORTRATT AF två nya kvinnliga stadsfullmäktige som slöt sig till den långa raden af förut valda.

Fröken Alfhild Cnattin-gius, som valdes i Nora i december 1911 och blef stadens första kvinnliga stadsfullmäktig, har flera årtionden haft sin verksamhet i Nora, där hon intill senaste åren varit telegrafkommissarie och dessutom på flera sätt verkat i det allmänna tjänst. Hennes biografi var införd i Idun år 1907.

Afven Oskarshamn har nu fått sin första kvinnliga stadsfullmäktig i teckningslärarinnan fröken Anna Toll, som invaldes hufvudsakligen genom kvinnornas bemödanden. Fr. Toll har varit ordinarie teckningslärarinna vid Oskarshamns Elementarläroverk för flickor samt Realskolan sedan 1897. Hon innehar dessutom befattningen som slöjdlärarinna vid flickskolan. Sedan flera år är hon sekreterare i Oskarshamns F. K. P. R. samt ledamot af Folkskolestyrelsen.

En farm på Madagaskars Väst kust.

Bref till Idun från TERES KAUDERN.

(Forts. o. slut.)

VAN STAR INNE VID VÄGGEN och gungar på tråden, och då händer det, att någonting kan ramla i golvet. En natt vaknade vi af att någonting slog i marken inne i rummet. Det befanns vara ett helt stearinljus, hvilket bar tydliga spår af råttornas tänder. Hvar de stulit detta ljus är emellertid outredt, ty hvarken vi eller grannen, herr Jeanssens, hade förlorat något dylikt. Förmodligen hade råttorna länge haft det uppe hos sig i något af sina gömställen i grästaket och under oförsiktig handtering med detsamma råkat tappa det.

Man skulle tro, att råttorna här äro särskildt renliga och snygga af sig, ty glömmar man en kväll att gömma undan tvålen, ha de innan morgonen lagt beslag på den. De böra vid det här laget ha ansenliga förråd af den varan, ty både vi och herr Jeanssens ha upprepade gånger blifvit bestulna på våra tvålar. Men råttorna veta mycket väl skillnad på tvål och tvål. Tro aldrig, att det faller dem in att lägga vantarna på vanlig simpel tvätt-tvål! Nej då, det skall vara god, fin toalet-tvål, minsann.

Arbetarna här äro uteslutande svart folk, och arbetarfrågan är liksom hemma besvärlig. Här är det svårt att erhålla tillräcklig arbetskraft. Infödingarna äro ju i förhållande till landets storlek mycket fåtaliga — man säger, att det finns mycket flera oxar på Madagaskar än det finns infödingar — och äro föga benägna för ordnad arbete. En arbetare aflönas med 15 kr. i månaden samt husrum och mat. Det är en stor summa för en malgache, och när han arbetat två eller tre månader, är han förmögen karl och

slår sig till ro och lefver på sitt kapital några månader. När pengarna taga slut, och han följaktligen inte mer kan köpa sig ris, finns det alltid hyggliga landsmän i byarna, som dela med sig åt den som ingenting har och förresten är skogen full af ätbara rötter och frukter. Tak öfver hufvudet är naturligtvis något högst oväsentligt i ett land som detta, där temperaturen under natten sällan sjunker under 20 grader.

Den mat, som ingår i aflöningen här, består inte af någonting annat än ris och salt. Morgon, middag och kväll infinna sig de svarta vid farmarens hus och hämta sin ration, som utdelas af en svart kvinna, som är farmarens husföreständerska. Riset mot-taga infödingarna i hatten, om de äga en sådan, eller också i en snibb af det smutsiga skynke, som utgör deras beklädnad. Saltet bär man i handen. Då och då slaktar farmaren en ox, och då är jublet stort bland de svarta. De äta hejdlöst.

Kvinnorna här på gården förtjäna några slantar genom att samla kautschukfrön, som sedan sås ut öfver nya områden. De få 10 öre litern. Då man betänker, att en liter innehåller 1,760 frön, så måste man ju säga, att kroppsarbete här är skralt betalt. Men infödingarna äro glada åt sina ören. De ha så små behof. Tiden spelar också en myc-

TRE SMÅ INFÖDINGAR I HVAR DAGSKOSTYM.

ket liten roll för dem. Här är ett exempel. När kvinnorna komma och lämna in sina kautschukfrön, ha de dem i korgar. Det gäller då att mäta upp korgens innehåll. Det sker på så sätt, att man plöcker fröna i en literbutelj, och när det då är fråga om tiotals liter, så tar det en rundlig tid. Ingen har drömt om att anskaffa ett litermått. Man har inte brådtom.

Jag undrar hvad en husmoder hemma i Sverige skulle säga om köket här, om hon finge se det: ett litet hus, som egentligen bäst gör skäl för namnet skjul, utan fönster och med en ytterst smal dörr, som ständigt måste hållas stängd för att hindra hönsens visiter. Spisen är en häll på hvilken elden uppgöres, och grytorna stå på trefötter af järn eller på tre stenar. Där står kocken och jobbar med meterslånga vedstycken, och när han i mörkret vill kasta ett öga på någon af anrättningarna i kastrullerna, lyser han med en brand liksom med en fackla. Det är precis inte så trefligt att göra ett besök hos Kotomanga, när han håller på med matlagningen, ty skjulet har ingen öppning, som släpper ut röken från spisen, utan den får söka sig ut bäst den kan genom springorna i tak och väggar. Men trots de ogynnsamma

omständigheter hvarunder kocken arbetar, åstadkommer han många goda saker, som man inte skulle tro en svartling om att förstå sig på. Han gör t. ex. utmärkt god majonnäs-sås och bakar läckra pannkakor. Men så anser han sig också stå ofantligt mycket öfver de andra svarta här, i all synnerhet som han kan läsa och skriva och talar franska. Han har större lön än någon annan, hela 30 kr. i månaden.

Farmaren har upptagit en liten svart pojke, hvars mor dog strax efter gossens födelse. Han är nu tre år och tack vare god vård så duktig, så man kan godt tro honom vara fem år i stället för tre. Han rör sig med en ledighet och säkerhet, som är rent af förvånande. Men så har ett barn här aldrig varit inlindadt i den massa plagg, som anses nödvändiga hemma i Sverige. Pojkens namn är Oskar, men det namnet känns han knappt vid, ty han kallas aldrig annat än Kotokéli, hvilket är infödingsspråk och betyder liten gosse. Han trifs inte i kläder, utan dem tar han helst af sig och leker med. Jag presenterar honom i hans älsklingsdräkt, den vanliga för alla småbarn. Då gossarna bli litet större, äro de klädda som följande fotografi visar.

Kotokéli sitter till bords med oss utan att ha den minsta aning om bordsskick. Med stentorsstämma begär han det han vill ha. Ibland när han slutat äta, lägger han båda händerna på tallriken och gnor rundt, och sen lägger han dem på bordduken och smörjer in den. Han har pliktskyldigast gaffeln i höger hand, men han finner det besvärligt att få tag i köttbitarna och sallatsbladen med den, och därför tar han maten med vänstra handen och sticker fast den vid gaffeln. Ibland gör han saken ännu enklare genom att låta vänster hand direkt föra maten till munnen. Middagen blir honom vanligen för långsam. Han halkar ned på golvet, tar af sig kläderna och börjar leka ox. Liksom barnen hemma leka häst, så leka de små svarta barnen här ox. Hästen är här af en mycket underordnad betydelse, oxarna äro infödingarnas allt, det enda för dem eftersträfvansvärda, och de äro föremål redan för barnens fantasi.

Det mest storartade i farmarens arbete här ute i vildmarken finner jag vara hans väganläggningar. Det lönar sig inte att vänta på att staten skall göra något i den vägen. Att få något utträttadt genom de franska myndigheerna är alldeles hopplöst. I Majunga t. ex., som ju ändå är en af de förnämsta platserna på ön, finns det inte landsväg mer än 7 km utanför staden och följaktligen inte heller några kolonister i stadens närhet, ty det är inte alla, som ta sig för sådana jättarbeten på egen bekostnad, som Sluzanski. Han har för det första anlagt körväg till Marovoay, 38 km., vidare till Beronona vid Mahajambafloren, 24 km., samt till en by Tsaratanana, dit det är tre dagsmarscher. Denna sista väg går genom urskogen på en sträcka af 25 km., och arbetet med dess framdragande snörrätt genom skogen var kolossalt. Funnes det många fransmän med samma energi och samma intresse för öns välfärd som denne österrikare, då vore inte landet så beklagligt efterblifvet som det nu är.

KOTOKÉLI.

Väggmålningarna

SOM BEKANT HAR DET förut föflats af olika konstnärer om dekorationen af riksdagshusets plenisalar. En af de konstnärer, som deltog i konkurrensen, var Axel Törneman, men ehuru han sattes i tillfälle att utföra en af sina skisser i naturlig storlek uppe i själfva riksdagshuset, blefvo äfven hans förslag förkastade.

Nu har han emellertid utfört nya

i Riksdagshuset.

skisser till målningar i andra kamraren, af hvilka vi här meddela afbildningar.

"Landskap med vårdkasar" är tänkt att fylla kupolhvalvet i absiden, och de båda cirkelsegmenten i rundbågarna öfver diplomat- och referentläktarnas utlöpare skola fyllas den ena af den bild, som framställer "Torgny Lagman och Olof Skötkonung", den andra af bilden "Engelbrekt rider från riksdagen i Örebro".

1. Vårlandskap med kasar.
2. Torgny talar till Olof Skötkonung. 3. Engelbrekt vid den första riksdagen.

DET VAR EN SANN GLADJE ATT återse Henrik Ibsens borgerliga skådespel "Samhällets pelare". Den breda stilen i detta handlingsstycke är kanske något tung, när man jämför den med stramheten och koncentrationen i skaldens mästerverk från manna-aldern, men den dramatiska brion och den välriktade samhällssatiren äro faktorer, som bära skådespelet på trygga stöd och hålla publikens intresse i oafbruten spänning.

Programmet hade fått ett ej obetydligt plus i intresse genom herr Svennbergs återinträde på Svenska teaterns scen, från hvilken han varit borta under höstsäsongen. Han uppbar nu konsul Bernicks roll och gaf en starkt samlad bild af den lögnintrasslade samhällsspelaren, hvars kamp att hålla sig uppe och rädda skenet fick en förträfflig dramatisk accentuering. Minst öfvertygande blef han i fjärde aktens omvändelses scen — den kan heller ingen tro på, den är och förblir osannolik.

Fru Fahlmans åstadkom i fröken Lona Hessels roll en ypperlig skapelse, så full af sundt, starkt lif och så förfriskande i den duftna familjeluften. I öfrigt äro ätt anteckna herr Klintbergs goda studie af skräfvelmakaren, Hilmar Tönnesen, herr Hilding Ranft som amerikanaren, en uppgift, för hvilken hans andliga benyggnad ännu ej vunnit tillräcklig fasthet, fru Seelig-Sandberg som en vek och sympatisk fru Bernick, herr Johanson som en oljig adjunkt, herr Riegos redbart gestaltade skeppsbyggmästare, fruarna Klintberg och Sahlin m. fl.

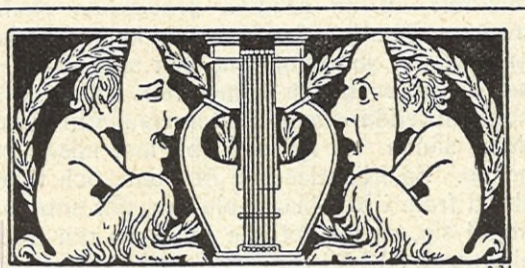
Faran af att regissören spelar med i stycket visade sig i första aktens syscen, som åtminstone på premiären gjordes så trassligt och oaccentueradt, att den viktiga exposén gick så godt som förlorad.

Lilla teatern får förmodligen ett repertoarstycke också i Gustav Wieds komedi "Miss Williams from New-York". Stycket är visserligen ej utaf författarens bästa sceniska roligheter, men förmår likväl väcka intresse tack vare en ganska komisk dialog och ett par dramatiskt lyckade scener. Spelet kunde vara jämnare och framför allt artistiskt rikare. Med godkännande kan i alla händelser nämnas herr Hammarén, hvars utlevade barontyp är väl träffad, fröken Gullbrandson och herr Stål.

Vasateaterns senaste franska fars, "Löjtnant Paradelles bröllop", tillhör däremot ej de stycken som borde gå. Men publikens smak är stundom gätfull.

Oscarsteaterns operetter äro f. n. underkastade otören att endast måttligt behaga publiken. Det senaste greppet, "Chokoladsoldaten", en libretto, hvari Shaws kvicka lustspel "Hjälter" fått vidkännas en rätt nonchalant bearbetning af ett par obkyra herrar och hvar till Oscar Straus skrivit musiken, har åtskilligt för sig, tack vare de af Shaws roligheter, som gunsbenäget bibehållits. Musiken är lättflytande, stundom närmande sig den komiska operan.

Den kvinnliga hufvudrollen skötes både vokalt och dramatiskt förträffligt af fröken Falk, och herrar Ringvall och Ullman roa den förre med sin komik, den senare genom frånvaron af

FRÅN SCENEN OCH ESTRADEN

all komik, hvilket också är ett sätt att framkalla munterhet. Fröken Berentz är likaledes med, söt och pigg som alltid, och ännu några andra, hvilka mer eller mindre starkt stödjade operetten.

KAMMARMUSIKFÖRENINGENS KONserter höra fortfarande till det Stockholmska musiklifvets intressantaste och mest gifvande. Vid sjätte konserten häromdagen bragte Johannes Brahms pianokvartett A-dur sin rika, skiftande tonskatter, som läto åhörarna förstå att här trädde den stora musikern fram i hela styrkan af sin djupa och bländande alstringskraft. Hvilket brusande

Elsa Wiesentahl.

och flammande scherzo! Ett manligt sinnes erfarenhetsrika språk talar ur dessa starka, friska tonströmmar, som utan tvekan veta sin väg och som verka befruktande hvar de forsa fram. Ej mindre lödiga äro de öfriga satserna med sitt fyllda stämningssinne, och finalens jagande tonföljder slunga ett helt gnistregn af musikaliska tankar öfver den förtjuste åhöraren.

Den oerhördt svåra pianostämman sköttes intelligen och påpassligt af fröken Kerstin Runbäck, hvars pianistiska talang är stadd i glädjande utveckling. Stråkstämmorna behandlades med stor konstnärlighet af herrar Kjellström, Runquist och Persfelt. Den sistnämnde fick dessutom tillfälle till att förete ett vackert cellospel i stycken af Dvorak. Beethovens stråktrio Ess-dur, op. 3, fullbordade programmet, hvilket åhördes af en mycket talrik publik, hvaribland dock funnos åtskilliga affällingar, som roade sig med att lämna salen mellan satserna i Brahms kvartett — en störande oartighet, som ej borde förekomma vid konserter af så intim natur.

Herr Nils Svanfeldt har haft två konserter, hvilka båda vittna godt om den talangfulle sångarens utveckling. Det märks att han är en förnäm sångarnatur, som sträfvar till äkta konstnärlighet, därvid understödd af en vacker, ehuru ej stor röst och ett på det hela taget genomarbetadt sångföredrag.

Musikern och författaren herr Sigurd von Koch biträdde med ett i stort sedt förtjänstfullt ackompanjemang.

En musikprofessor från Leipzig vid namn Gustav Havemann har spelat violin i K. F. U. M:s sal och var naturligtvis bra. När man kommer från Leipzig och är professor på sitt instrument, är man utan all fråga skicklig. Men man kan vara mer eller mindre konstnär för det, och prof. H. hör till dessa redbara naturer, som inte klicka på en ton, men hvilkas ytterst korrekta spel blir en lifen smula tråkigt, emedan det saknar utpräglad fysionomi. Som medverkande pianist uppträdde en fröken Maja Samuelson, hvilken i musikalisk mening ännu bar kort klädning och fläta på ryggen.

De berömda wienerdansöserna Elsa och Bertha Wiesenthals prestationer kunde ej framlocka någon varmare hänförelse hos stockholmarna. De båda syskonens konst är dock i hög grad estetiskt intagande, på samma gång den har ett friskt och naivt kynne. Hvad de främst synas vilja häfda är att dans skall vara dans och att det berättande eller målade element, som Duncan och andra söka inlägga däri, endast sparsamt får förekomma. Som ett ypperligt prof på liffull karaktärsdans må anföras fröken E. Wiesenthals utförande af valsen "Dorfschwalben", där såväl själfva svallflykten som den landskapliga stämningen fyndigt och plastiskt vackert ingingo i den lifsprudlande valsrytmen. Den af båda systerarna med sylfiskt behag utförda "Faust"-valsen gaf dock deras konst i hela dess charm och bragte ändligt publiken till ett spontant bifall.

ARIEL.

Santa Teresina.

Lund

(Forts.)
ET VAR CAPRIS UNDER, denna grotta, men öfver signor Lombonis arbetsbord fanns något som i ännu högre grad än Grotta azurra tilldrog sig

Teresinas uppmärksamhet. Det var en grotta i silfverljus och med väldiga pelare hängande ned från hvalfven som knippen af orgelpipor eller också höjande sig från marken som en rad af helgon eller stoder, hvilkas konturer löstes upp i det silfverskimrande ljuset. Det var "hvita grottan", efter hvad Teresina kunde förstå. Ingen, som hon kände, hade varit därinne, det var endast med solen man kunde komma dit, hade det sagts, och solen kunde endast tränga så djupt in i berget under en enda kort morgonstund. Ja, signor Lomboni hade säkert varit därinne med solen, tänkte Teresina, och alla dessa stalaktitpelare blefvo i hennes ögon till en rad af helgon. Och signorans snäck-Sebastian med sitt lilla ljus blef så liten inför hvita grottans under med solen inne i berget djupt nere i Monte Tiberio!

Teresina skyndade ut i hallen för att se efter, hvar signoran tagit vägen, men där fanns ingen, och alla steg hon hörde aflägsnade sig mot klostergården till. Då skyndade hon efter, och när hon hunnit ned på den stora kringbyggda gården, såg hon väl ett hundratal människor samlade utanför vattenbärandens bostad — den närmaste stenpelaren kastade sin skugga öfver hopen, så det var, som förde en bred, svart väg rätt in i kammaren.

Vattenbäranden låg för döden, sade de, och klostrets alla fattiga ville in till honom och trycka hans hand. Han hade haft en önskan, gamle Fernando, han ville se Jesus Bambino, innan han dog. De fattiga hade gått ut för att tiggas in till ljusen, ty utan ljus kunde ju inte prästerna bära ut det heliga barnet. Tolf ljus skulle tändas för det i kyrkan, tolf ljus skulle brinna vid dess fot, då det ställts ned för den döende, tolf gånger, tolf ljus skulle prästerna ha — eller ljuspengar, — det blef tvåhundraåttioåtta ljus. Egentligen var det bara rikt folk, som kunde ha råd till att ta emot Jesus Bambino i sitt hus, men vattenbäranden i Santa Teresa, som under så många år för ett enda godt mål makaroni froget hvarje dag dragit iväg med sin åsna för att längst borta på Via Tiberio hämta dricksvatten åt de förstande i Santa Teresa ja, han skulle få se barnet, innan han dog. Så hade de bästa tiggarna varit ute i middagshettan och samlat in för gamle Fernando, de hade haft tur med sig, och nu voro prästerna i anläggande. Hela klostret var tystnad i detta ögonblick, men så slogos portarna upp, och korgossarnas hvita kläder lyste fram inne i dunklet under hvalfven. Rökelsekar svängdes sakta, en blå sky steg upp mot Santa Teresas bild, och alla tyckte sig se, att hon log, fast den stora fuktfläcken nog saft, där den saft. Ja, det var väl mera än femtio år sedan som Jesus Bambino förts in i Santa Teresa.

Där kommo prästerna bärande med glasskrinet, och den lilla barnbilden af wax med alla dess glittrande ringar och stenar upp kring örönen drog allas uppmärksamhet till sig. Sakta stego röklingorna upp kring de väldiga gråa pelarna, där fåget skred fram — man ville ta vägen öfver orangelunden, som öppnade en liten stig i sin låga, halft raserade mur, och den stigen förde förbi den utsnade brunnen med dess sophög och sedan fram till klostergårdens motsatta arkad.

Men då skilde sig gatsoperskan från den

PIAZZA DEL VILLAGGIO.

skädelysina hopen och ställde sig i vägen för processionen. Det stenhårda ansiktet bleknade, och den röda kluten, som hon alltid stolt bar öfver sitt järngråa hår, hade gått upp.

"Inte denna vägen!" ropade hon och sträckte armarna ut för att hindra dem. "Detta är inte en väg för Jesus Bambino! Så det är bäst att gå rundt om gården!"

Korgossarna, som stämt upp en entonig, klagande sång, stannade skrämde, men då prästerna, som buro glaslådan, gifvo henne en vink om att ge plats — ty det var ju inte tänkbart att en religiös procession skulle trängas tillbaka, äfven om den kommit in på orätt väg — satte pojarna åter sina rökelsekar i svängning och kröpo fram under kvinnans utbredda armar, medan spjufvern bland dem sände en hel sky upp mot näsan på henne. Så trängdes hon åt sidan, och fåget skred fram öfver brunnsplatsen, där soporna hopat sig, så att det inte fanns en ren fläck att trampa på. Alla blickade med förfäran mot sophögen och mot Jesus Bambino i glaslådan för att se efter, hvad det heliga barnet skulle tänka om detta. Den brusna vingen af marmor stod ännu upp ur sophögen vid det mäktiga brunnskaret.

Prästerna korsade sig, och korgossarna, som i häpnaden och osäkra på vägen åter sänkt sina rökelsekar, satte dem åter i liflig svängning, och fåget var nu framme under arkaden, där den döende vattenbäranden hade sitt mörka krypin.

Det var så fullt af folk därinne, att processionen knappast kunde komma in. Men nu ställdes glaslådan framför den döende, och de tolf ljusen tändes. De fina rökstrimmorna stego rätt upp som silfvertrådar, sakta bäfvande, då barnens entoniga sång åter tog vid.

Den döende sökte resa sig, och alla de gråa kuddarna staplades upp bakom ryggen på honom. Armen, som han sträckte mot det strålande Jesusbarnet, föll ned vid sidan, och hans blick hvilade vid den efterlängttade uppenbarelsen.

"Så fick jag lönen!" mumlade han upprepade gånger och sökte nu knäppa händerna samman, men måste ha hjälp också till detta. "Ingen har haft en så lång väg till brunnen som jag, den ligger längst borta på Via Tiberio, den öfvergifna brunnen bland kaktusen, och det vattnet är inte det bästa på Capri, långt därifrån, men det har väl varit bra nog, Herre, för oss fattiga på Santa Teresa! Och hundra gånger hundra mil har jag vandrat dit i mina dagar, Herre, det vet du, för de fattiges skull, Herre, för Santa Teresas skull, och jag har fyllt mina flaskor och drivit min åsna den långa, långa vägen, och nu... nu... din klara källa... vid din fot..."

Det blef dödligt, men så tog åter gosskören vid, medan prästen läste en välsignelse.

Teresina hade trängts in mot en spilt långa in, och hon fick inte se något af ståten. Men i spiltan stod Fernandos lilla åsna midt bland alla de tomma stenflaskorna. Den vände sitt hufvud och sin stora sorgsna blick

Berättelse från det nutida Capri af
NILS WILHELM LUNDH.

mot Teresina, och hon strök sin hand öfver alla märkena efter piskslagen på dess rygg. Selarna voro af och sidosären stodo öppna. Ingen hötlapp syntes till i den nästan sönderbitna krubban, men i stenkrukan lyste ännu en skvätt vatten.

Medan nu Fernando fick sakramentet, och alla hade sina blickar bort mot den ljusflämmande vrån, där Jesusbarnet hade sin plats hos den döende, tog Teresina sakta med handen ner i stenkrukan och tvättade den lilla åsnans sår. Som djupt nere från jorden ljud korgossarnas sång, och Teresina slöt nu ögonen och såg för sig hvita grottans underbara stoder och ljus. Och hon rörde sina läppar och mumlade som under bön, medan hon tryckte sin våta, kalla lilla hand mot såret, allt under det välsignelsen lästes för den döende. Så spratt hon till och trodde sig höra sitt namn ropas.

"Hvad skulle den heliga Teresa säga, om hon sett, hur Jesusbarnet förts fram förbi den skräpiga gamla brunnen?" sade gatsoperskan, som stod helt nära.

"Ah, hon bor inte på denna plats mera!" hviskade lumpsamlaren, som var granne.

Sakta strömmade folket ut efter processionen, men de tolf ljusen stodo kvar hos den döende. Teresina smög sig ut en bakväg och stod redan vid stora porten, då processionen nalkades — nu på rätt väg kring arkaderna.

Portarna slogos upp, och därute öfver djupet låg den blånande skymningslimman med en sista violett dager i dunsterna öfver hafvet från Ischia ända bort mot Monte Somma och Vesuvius, hvilka med den höga, smala rökstrimman tycktes hänga ned från molnet som tvenne väldiga klockor. Men framom allt detta dunkla och bidande sträckte sig en gren från ett rosenrödt och blommande persikoträd, som fått sin rot in i det brusna trappkrönet, och den grenen fannade kring hela den lilla staden Capri vid Santa Teresas fot.

"Teresina!"

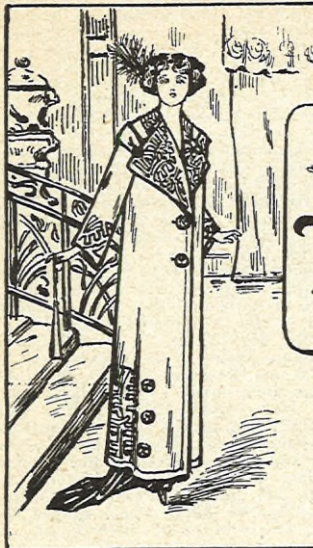
Det var signora Lomboni, som ropade. "Teresina. Skynda dig. Nu ha bestämdt glöderna slocknat, och vi få inte maten i ordning, när Lomboni kommer hem."

Ja, Teresina skyndade sig. Det var ju signor Lomboni det gällde, och signor Lomboni tillbad hon som signoran tillbad sin helige Sebastian. Det var han, som lyft upp henne från källarhållet och till den blommande loggjan. Han var hvita grottans skyddshelgon, drömde Teresina, och borta i det skimrande fjärran Neapel, som hon nog aldrig skulle få beträda — det kostade ju hela två lire för ett barn att komma dit — ja, där borta vid bergets fot hade han ett helt hus, så stort som Santa Teresa.

Sanningen med signor Lomboni låg emellertid långt från barnets drömmar.

Han var penningindrivare och hade ett litet mörkt kontor vid Pallonetto S. Lucia i Napoli. Capri skulle inte kunna uppvisa en mörkare och smutsigare gränd, och det enda, som lyste upp den, var de rentvättade trasor, som hängde till forknings midt öfver från hus till hus. Härifrån hade ryktet kommit, att signor Lomboni var camorrist, och detta var heller inte öfverensstämmande med sanningen — men som han hade sitt arbete som indrivare i de fattigaste och ruskigaste kvarteren, de farligaste, betalade han en viss årlig summa till Camorran för att kunna utöfva sitt yrke utan hinder från den mäktiga ligan.

(Forts.)

Wettergren's
KAPPOR
&
KOSTYMER

OMSORGSFULASTE ARBETE
STILLEVA MODELER
ERHÅLLS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET

**Hafre-
Gryn
och
Hafre-
Mjöl**

Gyllenhammar
Gif barn den bästa näring och de växa
upp till friska människor.
Gif vuxna den bästa näring och de
förbli friska till sena ålderdomen.

Svaga och blodfattiga,
barn och äldre, böra använda Vasens
(f. d. Nordstjernans) "Ferrol", hvilket
stärkande järnpreparat hastigt ökar
kroppsvikten. Föredras lätt af alla.
På alla apotek till 2 kr. fl.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmo-
derskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 21—27 JAN. 1912.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord;
lammkotletter med maitre d'hôtel-
smör; mjölk; kaffe eller te. Mid-
dags: Julienne-royal; gös
à la Homburg; stekt hare med brynt
potatis och salader; apelsinkräm med
makroner.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord;
hafregrynsgrot med mjölk; delikatess-
sill med potatis; kaffe eller te. Mid-
dags: Svinhare, stekt som vildt med
vinbärs-gelé och syltiga gurkor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord;
kräckt skinka med ägggröra; mjölk;
kaffe eller te. Middags: Palster-
nackspur; kokt kolja med falsk hollan-
dais och potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord;
strömmingsåda med stekt potatis; ägg;
mjölk; kaffe eller te. Middags: Stekt
kalflever med potatis; sviskonssoppa
med grädd och skorpor.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord;
kalflever med gräddsås (rester från
onsdag); mjölk; kaffe eller te. Mid-
dags: Brynt vitkålssoppa med fri-
kadeller; gräddvåfflor med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord;
hafregrynsgrot med mjölk; glödstekt
sill med potatis; kaffe eller te. Mid-
dags: Kött och rötter (Slarf sylta); varm
chokladpudding.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord;
jagarbif med potatis; mjölk; kaffe
eller te. Middags: Laxpudding med
risgryn; vinsoppa med skorpor.

RECEPT:

Lammkotletter med maitre
d'hôtel-smör (f. 6 pers.). 12 lamm-
kotletter, 1 msk. salt, 1 tsk. hvitpep-
par, 4 msk. smör (80 gr.).

Maitre d'hôtel-smör: 1 liten
knippa persilja, 50 gr. smör, 1/2 tsk.
citronsaft, 1/4 tsk. hvitpeppar.

Beredning: Lammkotletter böra
huggas med långa ben och vara omkr.
2 cm. tjocka. De torkas med en duk,
urvriden i hett vatten, putsas, bultas
på båda sidor och ingnidas med krydd-
blandningen. De stekas i det brynta
smöret 6—8 min. på hvarje sida, upp-
läggs i krans på rundt serveringsfat,
och pappersmanschetter trädas på be-
nen. På hvarje kotlett lägges en liten
skifva maitre d'hôtel-smör, som beredes
på följande sätt: persiljan sköljes, in-
klappas i en duk, hvarefter den blan-
das väl med smöret, citronsaften och
pepparna. Smöret formas i en fuktig

duk till en rulle af ett fingers tjock-
lek och får ligga i duken, som lägges
på is eller på kallt ställe, tills det är
hårt. — Kotletterna serveras med
fransk eller stekt potatis som frukost-
rätt.

Gös à la Homburg (f. 6 pers.).
1 gös på 1 1/2 kg., 1 msk. salt (15
gr.), 2 msk. smält smör (40 gr.), 1
äggula, 2 msk. rifven parmesanost, 2
msk. stötta skorpor.

Till stekning: 2 msk. smör (40
gr.), 2 kullor kräftsmör (20 gr.), 4 dcl.
tjock grädd.

Beredning: Gösen fjällas ej, ren-
sas, skäres i filéer och ryggen jämt
alla småben borttagas. Filéerna läggs
med skinnsidan mot skårbrådan och
kötlet skäres från skinet med en spet-
sig knif. Filéerna gnidas in med salt
och få ligga i tim. hvarefter de
torkas väl med en fiskhandduk, pens-
las på båda sidor med det skirade
smöret, blandadt med den uppvispade
äggulan och beströs med de stötta skor-
porna och den rifna osten. En lång-
panna smörjes med en del af det
kalla smöret på så stor fläck filéerna
upptaga, dessa läggs i med yttersidan
upp och beläggs med resten af smö-
ret, fördelat i små flockar. Kräft-
smöret smätes, blandas med den tjocka
grädden och därmed begjutes fisken.
Den stekes i varm ugn omkr. 20 min.
och öses ofta öfver med säsen. Den
lägges upp på varmt fat, säsen i
pannan vispas upp med 2 dcl. grädd,
om så önskas, och hålles öfver fisken.
Garneras med champinjohattar, frästa
i smör, och serveras med champinjonsås
och pressad potatis.

Apelsinkräm (f. 6 pers.). Saften
och skalen af 2 apelsiner, 150 gr.
krossocker, 1 ägg, 3 äggulor, 1 dcl.
mjölk, 1 msk. scherry, 2 gr. citron-
syra, 3 dcl. tjock grädd, 5 blad gela-
tin, 3 msk. vatten.

Till garnering: 1 apelsin, 1/2
hg. biskviter.

Beredning: Apelsinerna tvättas
väl, torkas, och skalen afrifvas mot
sockert, som lägges i en blankskurad
kastrull. Apelsinnsaften pressas ut och
silas öfver sockret. Ägget, äggulorna
och mjölken tillsätts, och blandningen
vispas, tills sockret är smält, då den
får sjuda öfver elden, under kraftig
vispning, tills krämen är tjock och
pösig. Kastrullen aflufyes, och visp-
ningen fortsättes tills krämen är kall,
då sherry och den stötta citronsyran
tillsätts. Gelatinet sköljes, klippes i
bitar och upplöses i 3 msk. varmt vat-
ten. Grädden vispas till hårdt skum.
Gelatinet tillsättes i krämen under visp-
ning och därefter grädden, mycket för-
siktigt. En vacker blickform sköljes
med kallt vatten och beströs med strö-
socker, massan ihålles och får stå på
is 2—3 tim. När krämen skall serveras,
lossas den från kanten med en spetsig
knif, uppstjälpes på flat glasskål med
tärtapper och garneras med kaner-
rade apelsinklyftor och biskviter.

Svinhare, stekt som vildt
(f. 6 pers.). 1 kg. svinhare, 1 hg
späck, 1/2 msk. salt (8 gr.), 1/2 tsk.
hvitpeppar, 1/4 tsk. ingefära, 2 msk.
smör (40 gr.), 1/2 lit. kokande mjölk,
1 msk. soja.

Beredning: Det mesta fettets skä-
res bort, och haren bultas med en
fuktig klubb. Späcket skäres i strim-
lor, hvilka rullas i en blandning af salt,
hvitpeppar och ingefära och få ligga
i tim. för att hårdna. Haren späckas i
täta jäsna rader, ingnidas med resten
af kryddorna och bindes med fint segel-
garn, så att den får vacker form. Smö-
ret brynes i en järnkastrull, haren läg-
ges i och brynes vackert på alla sidor,
mjölken, tillsatt med sojan, spädes
på, och köttet får steka med tätt lock
tills det är mört, eller omkr. 1 1/4
tim., hvarunder det öses öfver hvar
10 de minut. Haren skäres i tunna skiv-
vor, som åter hoplägges på fatet. Sä-
sen redas af och hålles öfver köttet.
Anrättningen garneras med brynt pota-
tis och persilja. Serveras med vinbärs-
gelé och syltiga gurkor.

Falsk hollandaise (f. 6 pers.).
60 gr. smör, 1 msk. mjöl (10 gr.),
2 gr. salt, 1 gr. socker, 1/2 gr. hvit-
peppar, 4 äggulor, 2 dcl. vatten, 1
tsk. citronsaft.

Beredning: Smöret röres i en
ljum kastrull, tills det är hvitt och
pösigt, därefter nedrörs mjölet, ägg-
gulorna, en i sänder, saltet, sockret
och pepparn. Kastrullen sättes öfver
svag eld, det kalla vattnet tillsättes,
litet i sänder, under ständig vispning
och säsen får sjuda, tills den är tjock
och glansig, lyftes af, afsmakas genast

OXYGENOL

Med VATESUPEROXID

Är öfverlägset öfriga munvatten i
mekaniskt rensande förmåga. Gör
tänderna hvita, stärker tänder och
tandkött. Rengör bryggor o. konst-
gjorda tänder härmed så undvikas
inflammationer.

Ännu är det ej försent att
verkställa prenumeration å
IDUN
för det nya året.

Alla nummer erhålla äfven de, som
prenumerera under januari månad.

med citronsaften och hålles varm i
vattenbad.

Gräddvåfflor (omkr. 8 laggar).
1 ägg, 1 dcl. vatten, 150 gr. mjöl, 70
gr. smält smör, 4 dcl. tjock grädd,
1 tsk. socker (5 gr.).
Till jernet: 1/2 msk. smör (10
gr.).

Beredning: Ägget och vattnet
vispas väl, mjölet siktas och
ivispas, och smeten får stå 1 tim. för
att svälla. Det afsvalnade smöret till-
sättes jämte den med sockret hårdt
vispade grädden. Våffeljäret uppvär-
mes så småningom på båda sidor och
smörjes med smält smör eller hvitt vax.
En slef af smeten påhålles, jernet
vändes, hvarvid noga tillses, att den
sida af jernet, som är mest het, vän-
des uppåt under gräddningen. Våfflan
tages ur jernet med en gaffel, putsas
med sax, lägges på brödgaller i spisen,
så att den ej mjuknar. Uppläggs på
tärtapper på varmt fat och serveras
med sylt eller kompost.

Varm chokladpudding (f. 6
pers.). 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4
msk. mjöl (40 gr.), 2 dcl. grädd, 2
dcl. mjölk, 70 gr. socker, 35 gr. rifven,
osockrad choklad, 4 ägg.

Till formen: 2 dcl. socker, 2
msk. vatten.

Beredning: Smör och mjöl fräsas
2 min., grädden och mjölken spädas på,
sockret och chokladen tillsätts, och
massan får ett godt uppkok samt upp-
hålles och får kallna. Äggulorna till-
sätts därefter, en i sänder, under kraftig
rörning, och sist nedskäras de till
hårdt skum slagna äggvitorna. Mas-
san hålles i glacerad form och pud-
dingen gräddas i vattenbad i ugn omkr.
1 tim. Uppstjälpes och serveras med
vaniljsås.

Laxpudding med risgryn (f.
6 pers.). 3 1/2 hg. salt lax, 1 lit. skum-
mjölk, 2 dcl. risgryn (2 hg.), 1 1/2 lit.
oskummad mjölk, 3 msk. kallt smör
(60 gr.), 2—3 ägg, 2 tsk. salt (10
gr.), 2 tsk. socker (10 gr.), 1/2 tsk.
hvitpeppar.

Till formen: 1/2 msk. smör (10
gr.), 3 msk. stötta skorpor.

Beredning: Laxen sköljes, skä-
res i tärningar och får ligga i skum-
mjölken omkr. 3 tim., tages upp och
inklappas i en duk eller i hvitt papper.
Risgrynen sköljes, skällas i hett vatten,
sätts på i den kokande mjölken och
få koka under rörning, tills de äro
nästan mjuka; spädas med litet mera
mjölk, om så fordras. De hålles upp
och det kalla smöret tillsättes ge-
nast; när grynen kallnat, nedröras de
uppvispade äggulorna, laxtärningarna
och kryddorna. Sist nedskäras de till
hårdt skum slagna äggvitorna. Mas-
san afsmakas noga, hålles i en smord
och brödbestörd puddingform, beströs
med 1 msk. af de stötta skorporerna
och gräddas i ordinar ugnsvärme om-
kring 1 tim. Serveras med smält smör.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 3.
MOSAIKBORDET.

En herre beställde hos en snickare
ett skrifbord, hvars skifvor skulle be-
stå af ett antal fyrkantiga plattor, som
han hade med sig. På dessa voro delar
af bokstäver målade, så att när plat-
torna sammanfogades, bildade de ett
ordstaf. Emellertid glömde herrn att

**Fyrtornets
RADHE
Ansjovis i Ostronsås
Erkändt bästa inläggning.
För finsmakare!**

Bästa
järnmedel,
utmärkt
styrkande.
Föreskrif-
ves af
många
läkare.

Ferrin
Apoteket Lejonet, Malmö.
Finnes äfven i form af
Tabletter.
Fås på apoteken.

Babylådan Fix.
Tre ombyten småkl. t. den nyfödde,
allt välsydt, prydligt, i ma kval. Kr. 10
+ 50 öre frakt till landsorten. Bek.
af läkare, sjukhus, barnm. Fru Ekberg.
Bellmansg. 24, Sthlm. A. T. Sö. 832.

**Mellins
Food**
är bästa kraftnäring för
svaga, klena barn i alla åldrar.
Bok om barns uppfostring gratis
och franko från Mellins
Food Depôt, Malmö.

**Socketkakor bakade i
hemmen**

Äro ju de bästa, men
de kunna lätt miss-
lyckas. Detta händer
emellertid aldrig om
man tar till hjälp

**Lagermans
Bakpulver
Tomten**

hvarigenom de med
liten öfning bli lätta,
delikata och porösa.

J. & SWARTZ'
HÖGSTA HVETEMJÖLSTYP

(GROFMALEN) (FINMALEN)

"SNÖFLINGAN" "SVANEN"

J.G.S. NORRKÖPING

**A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG SVERIGE**

Äkta Göteborgs-
Knäckebröd.
Hygienkontrollant:
Dr. G. Hjort
af Ornsås.
Tel.: 11 & 929.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER

Rikhaltiga variationer. Begär prisk.
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl Hofleverantör.
Försäljning-magasin: Beridarebans-
gatan 27, STOCKHOLM.

Annonsera i Idun!

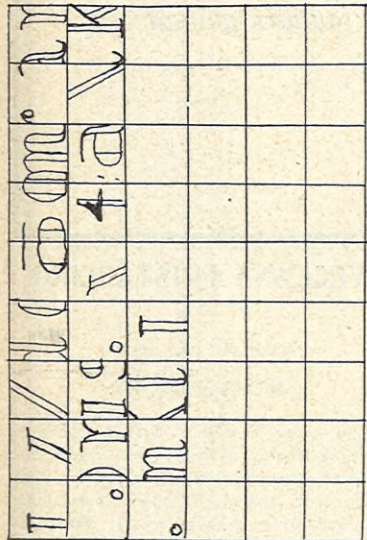
Lejon
Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITÉ! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÄENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS - MANUFAKTUR- & KORTVARUAFFÄRER.

omtala för snickaren huru ordstäfvet lydde, och denne fick sedan försöka sammanfoga plattorna rätt. Huru skulle de sammanfogas?

Lösning insändes undertecknad med namn och adress till Red. af Idun senast den 4 febr. 1912. Å kuvertet Abör angivas pristäfving n:r 51.

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:sta pris: en försilfrad brosch eller också böcker — fritt val — till ett värde af tio kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

**LÖSNING TILL PRISTÄFVING N:R 51-
DE TRE SYSKONEN.**

Den äldste brodern hette: Egron, omvänt af Norge, och den andra brodern och systern: Aron och Nora. Vid den företagna granskningen af de insända lösningarna ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa priserna: Första priset: Fru Augusta Brunskog, Stockholm. Andra priset: Fru Lilly Stenberg, Villan, Falun.

**TIDSFÖRDRIF.
GÅTA.**

Jag vet ett underligt ting: När folk ha det, veta de det sällan, det är ingenting värdt och det viktigaste i en ring; tiggaren har det ofta i fickan men kungen sällan. Hvarje butelj har det i halsen; flickor ha det ofta i örat och gossar ofta i hufvudet. Hvad är det?

ANAGRAM.

Vid ett auktionstillfälle i en lappmarksocken försålde ett parti renar. Då försäljningen började gå trögt och endast 89 kronor hade bjudits för sista renen, utropade en af spekulanterna: »Summa nittio bjudes!» Kan någon af våra läsare eller läsarinor af bokstäfverna i ofvanstående auktionsutrop bilda en högre ämbetsmans titel och i så fall hvilken?

TÄNDSTICKSUPPGIFT.

Lägg åtta tändstickor bredvid hvarandra så: |||||
Flytta dem sedan så, att de åtta stickorna bilda fyra kors (X X X X). Hvarje sticka flyttas så, att man alltid hoppar öfver två stickor. Sven Dahlberg.

Hur kan man i närstående kvadrat inskrifva talen från och med 1 till och med 9, så att summan af tre tal, tagna vare sig vågrätt, lodrätt eller diagonalt alltid blir 15?

**BORTPLOCKNINGS-
GÅTA.**

Ur det första ordet borttages en bokstaf och ett nytt ord bildas af de återstående bokstäfverna. På samma sätt förfäres också sedan med de ord man hvar efter annat på detta sätt erhåller:

Det kan vara si och så,
Att vårt första träffa på,
När som vingarne han spänner
Och helt mörkt emot en ränner.

När man fått — allt efter tycket
Utaf aska allt för mycket,
Lägger man den i vårt andra,
Och det må väl ingen klandra.

Uppå himlen molnen tåga,
Blixtar hväsa, flamma, låga,
Att det då vårt tredje gör,
Hör man, om man något hör.

Fjärde: hvad som nu för tiden,
Likasom i tid förliden,
Prydde månet höghvalfdt bröst,
Båd' i lifvets vår och höst.

En »akomma» är vårt femte,
Som ej pryder. Är därjämte
Den af elakartad sort,
Bör man söka få den bort.

Skog och vatten fordom hyste
Dylik, och små barnen myste,
När till skogs de måste gå,
Rädga, att dem skåda få.

Sibylla.

PARAGRAM.

O — klumpig — sval — poppel.
Nöd — palats.
Lønn — knopp — syster.
Sju — dum — sansad.
Kor — rop — oxar.
Mjöl — välling.
Ceder — simpa — vargen.
Å — Jupiter.

Om ofvanstående ord — såsom stafvelser betraktade — utbytas mot andra af motsatt eller närsläktad betydelse, så att dessa också ingå som stafvelser i de tänkta orden, gifva dessas begynnelsebokstäfver namnet på en skriftställarinna. Onkel Set.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 2.
CHARADEN: Kos-mo-pol-lit.
LÅNGGATAN: Segelduk: se-seg-segel-eld-du-duk.
LOGOGRYF. Lunkentuss: skel, knut, ünken, tes, snusk, knussel, mulkten, snuten, lut, lust, sus, sten, klen, tunn, tunnel, snus, en.
CHAGRAM: Atlas, salta, lasta, latas.
VOKALUTBYTNINGSGATAN: Mask, mysk, mäs.

SVAR

Å den senast införda serien frågor följa här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det väfsta priset 10 kr. denna gång bör tilldelas sign. Incognito, hvidan innehafvaren af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utdelande.

N:r 1. Det passar bäst med bart hvita, trefliga gardiner och de böra få hänga fritt ned.
»The little girl».

N:r 2. Sällskapet Barnavård i Stockholm utbildar barnavårdarinnor. Inträdesfordringar äro: att hafva fullständigt genomgått folkskola i Stockholm eller äga motsvarande kunskaper. Ansökan ställes till föreståndarinnan och bör åtföljas af frejd- och läkarbetyg, afskrift af skolbetyg, uppgift om föregående verksamhet samt rekommendation af trovärdig person. Kursen varar 2 mån. och eleverna betala 60 kr. pr mån. för undervisning, föda och bostad.
»The little girl».

Vid Kindergartenseminariet i Stockholm finnes äfven en kurs i barnavård och spädbarnskrubba. — I undervisningen vid seminariet ingår sömnad af barnkläder. Nick.

De som önska lära barnavård motagas som elever i »Syster Esters» barnavård, adr. Råsunda. Allm. tel. Råsunda 119, Stockholm. Genom förfrågan under ofvannämnda adr. kan man få reda på huruvida man får lära sig sy barnkläder samt hvilka inträdesfordringarna äro.

Äfven finnes i Stockholm Högre folkskolan för flickor, Grefvregatan 44. Denna skola är egentligen afsedd för flickor, som genomgått 14 kurser i Stockholms folkskola eller på annat sätt inhämtat motsvarande kunskaper. I denna skola meddelas undervisning i många praktiska uppgifter. Afgrifsfria platser inom skolan finnes också. A. B. N.

N:r 3. Skrif till Barnavårdsbyrån, Kornhamnstorg 51, Sthlm, och begär upplysning. K.

Detta blir en privat affär mellan fosterföräldrar och föräldrar hvar för naturligen saken måste ordnas så, att ni får en skriftlig förbindelse om att den aftalade summan skall ordentligt inbetalas och gällas då denna till lika säkerhet som hvilken annan förbindelse som helst. Beträffande när barnet behöfver kyrkoskrifvas i eder hemtrak, beror det endast på när man

vill anmäla förflyttningen. Brädskar således icke. Incognito.

N:r 4. Vänd eder till exempel till Nordiska kompts bosättningsafdelning, där ni kan få en hel bosättning, efter olika priser, på afbetalning, och i sammanhang med liförsäkring o. s. v. Eller och kan ni vända eder till någon hemslöjdsaffär, helst i landsorten, enär prisen här äro billigare än i Stockholm eller i de stora möbleringsaffärerna. Där kan ni få hela rum med möbler, gardiner, mattor o. s. v. i hvilken stil ni vill, enkel allmogestil, empire, allt för billigt pris.

I hemslöjdsaffärens i Linköping har jag själf köpt en hvit möbel, färdigklädd med bomullstyg, och bestående af 1 soffa, 1 sekretär, 1 bord och 4 stolar för 153 kr. — En väfd matta i samma färger som möbeltyget, 1,5 x 2,5 m., kostade 12 kr. Man kan få gardiner också i hvilka färger man vill, äfven linne till draperier samt garn till fransar till de nu så moderna draperierna (med hälsöm och fransar. Man kan få dem äfven sydda på hemslöjden, men det blir gifvetvis billigare att göra dem själf. Gardiner och draperier böra vara i samma färg eller shatterier som möbeltyget, det är det vackraste.

En sängkammarmöbel kan göras i ljus björk — och rummet hållas i ljus. Ett herrum hålls i grönt ett förmak i hvitt o. s. v. A. B.-m.

N:r 5. Först och främst skall en visit alltid besvaras antingen personligen eller med kort. För det andra anser jag att förmannen (den äldre familjen) har skyldighet att bjuda den underordnade (den yngre familjen) åtminstone en gång; därigenom att den underordnade jämte sin fru gör visit hos förmannen, tillkännager han att han önskar få umgås. Den underordnade har ingen skyldighet att bjuda igen, så framt han icke är så ekonomiskt situerad och i den samhällsställning att han ofasdet sin tjänstebelättning, kan se gäster hos sig. Om man skall bjuda igen kan äfven bero på huru pass underordnad man själf är, och huru pass högt upp på rangskalan förmannen är. A. B.-m.

N:r 6. Prenumerera på »Konst», en ny, billig konstidskrift utgifven af Elisabeth Thorman.

N:r 7. Till hvilket af våra stora liförsäkringsbolag ni än vänder er — och namnen kan ni slå upp i en handelskalender — så ge de er prospect och flera goda förslag till placering af pengarna. K.

N:r 8. Stipendier ur telefondirektör Cedergrens uppföstringsfond utdelades i dec. föregående år för första gången. Ördförande i styrelsen är generaldirektör Pegelow, och fondens sekreterare läroverksadjunkten d:r Eliason. Till endera af dessa torde ni fullpligast vända eder för erhållande af fullt tillfredsställande upplysningar. Incognito.

N:r 9. För att strumpor ej böra krympa är bästa sättet det, att torka dem på strumpbräden. Sådana förfärdigas efter mått af snickare, till bil-

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets
ställning den 31 december 1911.

Tillgångar:	Skulder:		
Kassabehållning	2,090,554:65	Aktiekapital	15,000,000:—
Obligationer	7,573,141:25	Reservfond	4,400,000:—
Fastigheter & Inventarier	4,656,491:63	Dispositionsfond	200,000:—
Reverser med hypotek af diverse	50,465,434:33	Pensionsfond	116,105:28
Växlar	27,670,990:90	Dispositions- & Kapitalr.	53,417,690:69
Kreditiv- o. Kontokurant-räkningar	15,930,502:31	Sparkasseräkningar	21,763,340:39
Hos inhemska banker ...	1,039,764:79	Upp- & Afskrifnings- och Kontokuranträkn.	9,424,755:03
» utländska banker ...	995,429:11	Postremissväxelräkn.	1,555,397:59
Å andra räkningar	2,646,270:41	Till inhemska banker ...	1,161,716:57
		» utländska banker ...	1,000,316:45
		Å andra räkningar	5,029,257:38
Kronor 113,068,579:38		Kronor 113,068,579:38	

Fördelen ligger i öppen dag.

»Kathreiner« smakar som bönkaffe, men »Kathreiner« är icke skadligt som bönkaffe utan hälsosamt. »Kathreiner« kostar icke ens hälften så mycket som bönkaffe.

Välj nu själf!

»Det är fråga om Eder hälsa.«

SCHWEIZER-SIDEN
TULLFRITT TILL
BOSTADEN!

Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt eller kulört: **Duchesse, Voile, Satin souple, Taffetas, Crêpe de chine, Eolienne, Côtelé, Mousseline**, 120 cm. bredt, från 95 öre metern, sammet och plysch till klädningar och blusar, äfvensom broderade klädningar och blusar i batist, ylle, lärft och siden. Vi sälja endast garanterat solida sidentyller direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz).
Sidentylls-Export. — Kungl. Hoff.

Serravallo's
Kina-Vin med Järn.

Vid Hygieniska Utställningen i Wien 1906: Statspris och Hedersdiplom samt Guldmedalj.

Stärkande medel för svaga, blodfattiga och rekonvalescenter. — Aptitretande, nervstyrkande, blodrenande medel. Förträfflig smak. Ötver 7,000 rek. af läkare.

J. Serravallo, Kungl. o. Kejs. Hoflev., **Triest (Österrike)**

Till salu & apoteken i flaskor om 1/2 l. & Kr. 2.50 o. om 1 l. & Kr. 4.50.

För engelska sjuken,

som bryter ut vid alla åldrar intill 40 år, fås säker hjälp med utvärtes medel af undertecknad, som har 35 års praktik i Engelska sjukans behandling.

De mest framträdande symptomen äro blodfattigdom, slappa armar o. ben, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit, somliga äta mycket, men magra ändå, kroppen blir upplöst i slem som stockar sig i lederna och medför kyla, klåda och utslag. Bli ej slömmet utrensadt brytes kroppen sönder. Ingen behöfver resa hit. Beskrif symptomerna. **Snedas lemman** kunna bli återställda. Bref besvaras mot dubbel porto.

Hanna Bengtsson, Malmö
Regementsgatan 32.

Ramin.

Inom den moderna läkekonsten anses numera salicylsyra för utvärtes bruk vara det verksamaste och bästa medel mot

Rheumatism.

Ramin är ett salicylsyrepreparat af högsta fulländning. En flaska brukar vara nog att bota äfven svår rheumatism. Till salu å apoteket Vasen. Fraktfritt å 2 kr. fl. från

Raminfabriken, Estöf.

Handmålad bonader på linne.

"Må solskenet skina", 60x50, 8.50. "Åkten Er för jäntor", 90x50, kr. 5. "Höga berg o. djupa dalar", 80x50, kr. 5. "Där gingo 3 jäntor", 90x50, kr. 6. "Skära, skära hafre", 120x50, 8.50. Får returneras om ej omtyckt. Endast uppritade till måln. halva priset. Adress "Bonader", Borgholm p. r.

FÖRBEREDANDE SKOLA, väl upparbetad och belägen i residensstad i mellersta Sverige, kan få öfvertagas på förmånliga villkor. Svar till "God framtid" under adr. S. Gumæli Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Kvinnliga Gymnastik-Sällskapets öfningar

Å Kongl. Gymn. Centralinstitutet (Hamngatan 19).
Måndags- och Torsdags-afdelningen, för dem som förut deltagit i gymnastiska öfningar börjar Måndagen den 15 jan. kl. 8,15-9 e. m.
Tisdags- och Fredags-afdelningen, för nybörjare begynner Tisdagen den 16 jan. kl. 8,15-9 e. m. Ledarinnan fröken Lilly Åkerblom.
Anmälningar mottages å nämnda tider och dagar under jan. månad. Till mindre bemedlade utlånar Sällskapet kostnadsfritt gymnastikdräkter.
Terminsafigt kr. 1.25. Styrelsen.

Allcock's Plåster

Etablerad 1847.

Smärtor i Ryggen.

Intet plåster kan jämföras med Allcock's. Förmår starka klena ryggar mer än någonting annat.

Smärtor i Sidorna

lindras hastigt af Allcock's Plåster på samma gång som det stärker sidan och återställer energien.

Allcock's är ett ursprungligt och äkta poröst plåster. Det är ett Universalmiddel, som säjdes i alla apotek öfver hela den civiliserade världen. Kan påläggas hvarhåst smärtor finnas.

Skulle Ni vara i behof af ett piller,

Fullkomligt vegetabiliska.

TAG DÅ UTAF

Brandreth's Piller

(Est. 1752.)

Vid förstoppning, gallejuka, hufvudvärk, svindel, dålig matsmältning etc.

FÖRSÄLJAS HOS ALLA APOTEKARE.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

Det bästa hvetemjålet

Sparkling Hock.

Naturligt mousserande fruktvin från Knutstorp. Söt och Torr å 3: 25 pr 1/2 butelj.

Förvaras liggande och serveras vid källartemperatur + 12°.

Till salu i hvarje välsopterad Speceriaffär inom riket.

Akt.-Bol. H. G. Groms & Son.
Göteborg.

Linneväfnader

från Gestriklands Linneväfveri, Gefle. äro erkändt förstklassiga. Gynna våra ombud!

Katalog mot 20 öres porto.

Gestriklands Linneväfveri, GEFLE.

KALMAR ÅNGKVARNS HAFREGRYN.

ligt pris. Äfven att tvätta strumporna i lagom varmt vatten, med god ylltvål är att rekommendera. Sköljas i ljumt, aldrig i kallt vatten. Krympta strumpor kunna ej återges förlorad storlek. L. S.

— Bästa sättet att förfara med ullstrumpor är, att medan de äro nya och ej använda krama upp dem, först i ljumt vatten, sedan allt varmare och varmare till sist alldeles hett. Dock ej hetare än att man fortfarande kan krama upp dem. Krympta kunna ej töjas ut. Elekta.

Nr 10. Ett mångårigt bepröfvadt medel mot frost är smultron. Sedan händerna äro tvättade i varmt vatten, sköljda i kallt, och torkade väl, ingnidas smultronen. Får sitta öfver natten. Detta hålles på hela bårtiden. Om höst och vinter är bra att använda honungssalva. L. S.

— Har i många år haft frost i fötterna, men har blifvit af med den, genom att morgon och afton pensla på dem med saltsyra och låta det väl torka in. Elekta.

— Frost i händer och fötter drages bort genom att på det frostsadade stället pålägga en bit citron, som får ligga på några timmar, då en ny bit pålägges. Äfven rå potatis kan göra nytta om ej frosten är för gammal. A. B. N.

Nr 11. Förmodar att det är med barnmorskor som med sjüksköterskor, hvilka tagit sin examen i utlandet. De kunna praktisera här i Sverige på de betyg de ha, men åtnjuta ej samma förmåner som de, hvilka tagit sin examen inom landet.

The little girl.
— Bäst vore nog att ni underkastade eder en examen vid någon af våra läroanstalter (Stockholm, Göteborg, Lund), hvilket nog lärer uti svårighet gå för sig. Tro ej ni på annat sätt kommer i fullt åtnjutande af sällhetens förtroende här hemma i Sverige, som ej är särdeles stort gent emot främmande doktorers. Incognito.

Om tveksam, vänd er till Fredrika Bremerförbundet, Sthlm.

Nr 12. Pepparmyntspastiljer. Mycket fint florsiktat socker röres i 10 min. med litet vatten. Därpå tillsättes pepparmyntsolja efter smak. Därpå bör man tillsätta endast 1 droppe i sänder och blanda den väl med massan. Denna bör vara så tjock, att den faller ned i en droppe, då man däri meddroppar och genast åter upplyfter en pinne. Massan hålles därpå i en kastrull och röres öfver elden, utan att få koka, tills den blir tunn. Då upphålles den varsamt i små jämana droppar på ett papper. Kallnar sockret under tiden, uppvärms det ånyo. Pastiljerna lossna från papperet, om det på undersidan bstrykes med en fuktig svamp, aftagas med knif, förvaras i glasburk å torr ställe. Syster Marion.

Nr 13. Gå in i närmaste rösträttsförering (årsafgift 1 kr.), och hjälp till med arbetet där så blir ni medlem i arbetet för kvinnans ernående af full medborgarrätt. En ökad anslutning till våra kämpande led är nog af nöden. Rösträttskvinnorna i landsorten.

Nr 14. Vänd eder till Fredrika Bremerförbundet, Sthlm.

The little girl.
(Forts.)

Ett försök skall visa Eder att balnitarna hjälpa mot gissnande träbaljor. Pr ask å 100 st. 1 kr. Skrif genast till S. A. W. Sundelin, Göteborg

Tionde häftet

af "Moster Emmas" väfbok, antika, lättväfda mön-ter i fyra skaft (äfven användbara till broderi) för mattor, gardiner, möbetyger, bonader m. m. Erh. mot 1 kr. 35 öre i postanv. från Moster Emma, Kneippbaden

Antika saker. Speglar, soffor, stolar, bord m. m. Billiga priser! Jungfrug. 7 a. Stockholm.

OBS.! Snabbtändande veckor!

Clara Stearinljusfabrik,

Lars Montén, Stockholm.

HOLBROOKS CUSTARD PULVER för anrättandet af en ytterst deikat, enkelt och lätt tillagad crème, att med fördel användas istället för Visp-Grädd till såväl färska som preserverade frukter samt till frukt-compotter. **HOLBROOKS CUSTARD** till frukt är en alltid välkommen dessert. Säljes i välsopterade speceriaffärer till 1:- kr. pr burk. Finnes ej Holbrooks Custard hos Eder handlande, tillskrif undertecknad, som anvisar hvar det finnes eller om 1 kr. insändes sänder en-burk fraktfritt. Partilager för Sverige hos A. E. LJUNG, Malmö.

Kurs i klädsömnad. Elever mottagas dagligen kl. 11-3. Upplysn. i skolans lokal. Grefgatan. 57. Allm. tel. 224 53. Aftonkurs två gånger i veckan. Prospekt på begäran. **Selma Wahlgren.**

Lektioner i Linnesömnad, (äfven Blusar, Barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling. — Hvarje elev disponerar en symaskin. **Stockholm:** Sbyllegatan 36, 4 tr. (hörnet af Karlavägen). Riks 95 30. Allm. 210 04. **Malmö:** Fersens väg 2, 3 tr. (hörnet af Regementsgatan). Riks 44 90, event. 40 83.

Karin Egnér.

Eva Egnér.

Kurs i Klädsömnad och Linnesömnad.

Lotten Dahlström, Hölländaregatan 6. Tel. Br. 209. Prosp. på begäran.

I godt hem i närheten af Göteborg

mottagas från 15 Jan. 6 unga flickor, att under praktisk husmoders ledning grundligt lära sig matlagning och ett hems skötande. Undervisningen i linnesöm, klädningssöm, konstnäm, och öfriga handarbeten står under direkt ledning af Fröken M. Nordenfeldts kvinnliga yrkesskola. Pris Kr. 100 pr mån. **Fru F. Hammar, Villa Fredriksro, Göteborg 1.** Rikstel. 43 81.

Praktisk Hushållskurs.

I verkligt godt hem, friskt och vackert beläget en knapp halftimmes resa från Stockholm, mottagas 4 unga, bildade flickor för att under erfaren husmoders ledning lära allt hvad som fordras för kvinnans husmoderliga kall. Ny 4 mån. kurs börjar 20 jan. Finaste rekommendationer. Pris 100 kr. pr månad. Svar till "Hem — ej skola", Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

Göteborgs Nya Husmodersskola,

Södra Allégatan 2 A. Rikstel. 106 24.

Husmoderskurs på 1 termin omfattande undervisning i matlagning, bakning, konservering m. m., linnesömnad, födoämneslära, hälsolära, hushållsbokföring.

Linnesömnadskurser på 6 veckor med undervisning 3 tim. (12-3) två fm. i veckan

Konstnämndskurs i spetsöm, hälsöm och knyppling. Prospekt och upplysningar på begäran. Kurserna börja omkr. 20 jan.

Åhlinska skolans hushållskurs, Dalagatan 16-18.

Ny termin börjar den 1 febr. 1912. Undervisning i enkel och finare matlagning, bakning, födoämneslära. Kursen varar 3 1/2 månad med arbete 5 dagar i veckan.

Anmälningar mottagas tisd., onsd., torsd., fred. 12-2 i skolans lokal, samt af Fröken Elin Fredholm, Hornsgatan 81, Stockholm.

Hedda Åhlin.

Birgitta-Skolans sykurser

i Klädsömnad, Fransk linnesömnad, Konstbroderi, Spetsöm och Knyppling. Obs! Rysk spetsknyppling i silfver och guld. Lärarinnor: Fru Ebba Salwén. Upplysningar och prospekt i Skolans lokaler Regeringsgatan 19-21. Tel.: Riks N. 504. Allm. 152 35.

Föreståndarinnor:

Elisabeth Glantzberg.

Emmy Kylander.

Gynna Svensk tillverkning

och köp icke

utländska tvålar

och parfymier.

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Doktor A. Kjellbergs

kurs i massage och sjukgymnastik.

Begär prospekt! Stockholm. Mästernamnelsgatan 70.

Gymnastikdirektörsexamen

afslutas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 18 sept. Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

Professor Cederschiöld

behandlar med egna massagemetoder: Mag-, Tarm-, Reumatiska- och Nerv-Akommorm m. Näs-svalgkatarr lokalt med instrument smärtfritt. Grefturegatan 22, Stockholm.

Dr Elin Beckmans Hettluftsinstitut,

Västmannag. 3. R. 10552. Stålmstr. Br. 4552. Rådfrågningstid hvard. 1/3-4. Behandling af reumatism, gikt, efterbehandling af ledskador, neuralgier, frostsador o. vissa fall af börjande ålderdomsbrand. Obs! Kan äfven anordnas i patientens hem.

Mot kyla!

Bästa Cremer för hudens vård i **Fanny Gellins Parfymmagasin**, 5 Malmtorgsg., Stockholm.

BÄR ICKE BRÄCKBAND!

EFTER 30 ÅRS ERFARENHET HAR JAG UPPFUNNIT ETT BÄNDAGE FÖR MÄN, KVINNOR OCH BARN HVILKET OFELBART BOTAR BRÄCK.

Jag sänder Eder det på prof.

Då Ni försökt allt möjligt annat, kom så till mig! Där andra misslyckats, där har jag den största framgång. Sänd mig redan i dag vidhängande kupong, så skickar jag Eder portofritt min illustrerade lilla bok om bräck och dess botande, i hvilken Ni kan läsa om mitt bandage, priser, samt namnen på många personer, som burit det, och som äro mig oändligt tack-samma för detsamma. Det hjälper strax — då alla andra medel svikit. Kom ihåg, att jag hvarken använder mig af salvelse, berömande loford eller lögn.

C. E. BROOKS, som under mer än 30 år har botat bräck.

Om Ni lider af bräck, så skrif till honom redan i dag!

Jag förfärdigar bandaget efter Edert eget mått och skickar det under full garanti att Ni blifver belåten med detsamma, i motsatt fall återsändas pengarna. Jag har satt priset så lågt för att alla, både rika och fattiga, skola kunna köpa detsamma.

Jag sänder bandaget på prof för att visa, att jag talar sanning. Ni kan själf döma därom, och då Ni en gång sett och läst min illustrerade bok, skall Ni blifva lika förtjust som tusenden af mina patienter, hvilkas bref finnas till genomläsande på mitt kontor. Utfyll nedanstående frikupong och sänd mig den redan i dag. Skrif tydligt namn och tydlig adress!

GRATIS REKVISITIONSKUPONG.

C. E. Brooks, S. 37. Bank Bldgs., Kingsway, London, W. C., England.

Jag beder Eder godhetsfullt sända mig i ostämplat kuvert Eder illustrerade bok och utförlig bruksanvisning för botande af bräck.

Namn

Adress

Poststation

Land

Brefporto till England 20 öre.

OLAUS OLSSONS KOLIMPORT- AKTIEBOLAG

— Etableradt i Stockholm 1880 —

1:a Anthracit

Hushållskol Cokes Briketter

Allm. Telefon 8 68, 47 35, 47 36, 3 93. Rikstelefon 179, 66 10.

MAGGI'S

Buljong-Tärningar äro bäst!

1 Tärning gifver 1/4 liter finfin buljong.

Namnet MAGGI garanterar alltid en utmärkt kvalitet

Maggi-Bolagets Nederlag, Stockholm, Norra Bantorget 22. A. T. 18629. R. T. 3091.

Joh. Lundström & Co A.-B.

KUNGL. HOFLEVERANTÖR.

PRIMA ANTHRACIT

HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER

RIKS.	4 27	Skeppsbron 18	22 88	ALLM.
	22 20	Strandvägen 17	60 19	
	20 12	Norr Mälarstrand 22	61 98	
	74 47	Söder Mälarstrand	30 60	

GALA PETER

världens första Mjolk-Chocolade.

EUCALYPT

Återgifver grått och blekt hår sin ursprungliga färg i hvilken nyance som helst. Garanterat oskadligt. Attest här är utfärdad af Herr Dr Carl Setterberg, Kemiska Kontrollbyrån, Stockholm.

Pris pr flaska à 125 gr. 3 kr.

Fås i alla välsorterade Parfym- o. Materialaffärer. På platser där Eucalyp ännu icke finnes till salu hänvända man sig till Company Sydneys Agentur, Bruksgatan, Malmö.

Kvinnliga Utbildningsskolan Villa Hult, Kneippbaden,

kommer till instudande termin, den 15 jan., att utvidgas med flere afdelningar, hvarför elever emottagas under hela januari månad. Skickliga lärarinnor i alla ämnen. Tillfälle till nöjen, sport och idrott. Begär utförligt prospekt. Adr.: Villa Hult Kneippbaden. Tel. 755.

Andrea Eneroths Handarbetsseminarium.

Af Kungl. Majt godkändt enligt Kungl. resolution af 15 sept. 1911.

Högre lärarinnekurs på en termin med två valfria linjer. Utgår kompletteringskurs för elever, som genomgått skolans föregående lärarinnekurs och äfven för andra, som hafva motsvarande förkunskaper från annan lär.-kurs i handarbete och äga elementarskolebildning. Anmälningar mottagas till kursen, som börjar 22 jan. 1912. Prospekt lämnas 1/2 12-1/2 1 och skriftligen. Karduanmakaregatan 8 B, 1 tr. Allm. tel. Brunkeby 4536. Stockholm.

Strängnäs Hushållsskola.

Ny husmoderskurs börjar d. 15 januari. Grundlig och praktisk undervisning. Prospekt och referenser genom Fru M. Braune, Strängnäs.

Målarskolan, 38 Smålandsgatan. Tel. 62 Brunkeby

Undervisning i Porslän, Oljemålning, Gyllenläder, Läderplastik m. fl. ämnen. Lager af porslän, materiel för målning. Porslän brännes. Emma Nordberg, August Peterson.

Vid Fredrika-Bremer-Förbundets Landthushållningsskola för utbildande af lärarinnor, Rimforsa

anordnas under 1912 två husmoderskurser och en kurs för extra elever. Den första husmoderskursen hålles tiden 20 febr.—31 maj och omfattar praktisk och teoretisk undervisning i huslig ekonomi (matlagning, bakning m. m.), hemmamejeriarbeten samt ladugårdsskötsel. Afgift 25 kr. i månaden i ett för allt (utom tvätt).

Ansökningar åtföljda af präst- och läkarebetyg samt afgångsbetyg från folkskola inlämnas före d. 12 febr. till Styrelsen för Fredrika-Bremer-Förbundets Landthushållningsskola, Rimforsa.

Närmare upplysningar lämnas af skolans föreståndarinna.

H. G. Söderbergs Imp. A.-B.

3 NYBROGATAN 3

1:ma ANTRACIT STENKOL, COKES

Varumärke. ALLM. TEL. 25 82, 4 51, 12 82. • RIKSTEL. 5 75, 59 14, 118 12.

ORD och BILD

anmäler härmed sin TJUGUFÖRSTA ÅRGÅNG till prenumeration.

Tolf rikt illustrerade häften om året, hvar ett med två planschbilagor. Bidrag af våra förmästa författare och konstnärer. Pris för helt år 12 kr. Prenumeration mottages å posten, i bokhandeln samt å tidskriftens expedition, :: Regeringsg. 75 B. Profhäfte erhålles på begäran. ::

Alltjämt häfdar Ord och Bild bland våra många tidskrifter sin plats som den rikast och förmästa utstyrd och som den konstnärligt och litterärt ledande, hvilket icke hindrar att den ägnar sin uppmärksamhet äfven åt företelsin inom andra kulturens områden. Det borde nästan vara en plikt för de bildade och särskildt för alla estetiskt intresserade att skänka den utmärkta tidskriften sitt understöd.

(Stockholms Dagblad).

För framtidens kulturhistoria skall Ord och Bild te sig som vårt skedes litteratur och konst i pikant och högst njutbar förkortning. 1890-talet och det nya århundradet lefva där, och ingen annan källa skall kunna ersätta denna. Mätte det nu också fortgå så! Men detta beror i hög grad på allmänhetens själf, hvars verksamma understöd och deltagande ingen dylik skrift får umbära. Sveriges bildade publik bör kraftigare än hittills observera hvad det betyder för vår odling att äga den.

(Aftonbladet).

Vid Torshäll, Leksand,

börjar ny kurs för kvinnliga trädgårdselever den 1 april 1912 och pågår till den 1 nov. Prospekt på begäran. Lillie Landgren. Märta Philip.

Nya Alkoholisthemmet

är öppnadt och mottager damer som behöfva skötsel o. vård. Fint, väl ordnadt hem. Frisk, vacker trakt nära Schl. Prospekt o. förfrågningar genom hemmets läkare, med. dokt. Carl Sebardt, Regeringsgatan 123, Stålm.

SANITAS. Specialaffär för Sjuk- o. Hälsovårdsartiklar.

Dambindor 95 öre pr puss., med lifband 1.25. Stickade do. Sprutor, Sköljkannor, Bräckband, Nappar o. Bindor. Landsortsorder exp. omgående. Rev. från 5 kr. omgående. Odengatan 39, Stockholm.

Missprydande härväxt

borttages för alltid med **Trianonpasta** utan efterlämnande af märken eller rodnad i huden. Absolut ofarligt, luktfritt medel icke pulver. Bättre än elektrolytisk behandling. Användes dagligen med osviktig framgång i min praktik för skönhetsvård, vid behandling såväl i ansiktet som å kroppen. Pris 5 kr., till landsorten mot postföskott. Försändes diskret. **Maria Enquist**, Biblioteksgat. 6-8, Stockholm. Rikts Norr 390. Allm. 22662

Vårda håret, om det är sjukt eller friskt, friskt, och använd

Zivertz'Extrait Vegetal

bästa hårkonserveringsmedel. Rekommenderadt af många läkare. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos Kongl. Hof. **Zivertz' Efr.**, Drottninggatan 42, Arkaden, Göteborg. Återförsättare rabatt.

Oatin-Crème är det förmästa medlet att skydda huden för ködens kadliga inverkan. Denna kraftiga snöhvita naturprodukt-extrakt af ren hafre renar porerna, läker huden o. hyn blir vacker o. klar. Äkta endast i hvit burk med grönt lock The Oatin Co., London.

Oatin-Crème säljes efter tullförhållning till 1.50 o. 3 kr. pr burk samt Oatin-Tvål, Oatin-Puder o. Balsam säljes öfverallt o. hos A. W. Nording Biblioteksg. 11 o. Drottningg. 63, Stockholm.

Var stolt öfver lilla åsklingens hår, men göm ej att använda

EAU DE QUININE

från **Ed. Pinaud**, 18 Place Vendôme, Paris.

Lait Antéphélique

(kändt i hela världen sedan 50 år) bästa medel mot rynkor, fräckar, lefverfläckar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6.— + porto. **Francka Parfymmagasinet, Drottninggatan 21, Stockholm.**

Rynktinktur

(Majorskan Edmann, Varberg)

borttager rynkor och pormaskar. Har en underbar förmåga att föryngrar och försköna, ty hyn blir skär och genomskinlig. Anses vara det yppersta medel i sitt slag. Förmästa parfymaffärer.

Äkta Hårnät.

Rekvirera ett profnät från Svenska Hårnätimportören, adr. Stockholm Va. Uppgit färg! Stort prof mot 95 öre i frim. Mössnät prof m t 40 öre i frim.

Carlsson's Äkta TALLBARRSOLJE-KARAMELLER

Tillverkad af vår prisbeholdna ÄKTA TALLBARRSOLJE och prima socker—finnes tillgänglig å alla apotek samt i de flesta affärer.

• BAROTEKARE ALFR CARLSSON ENKAS TALLBARRSOLJEFABRIK JONKÖPING—SVEGEN

WELLWOVEN

Med detta nummer följa gratisbilagorna Iduns Romanbilaga och Iduns Mode- och Handarbetstidning.